

Fjellhaug
internasjonale
Høgskole

Studieplan for

Bachelor i teologi og misjon

(180 studiepoeng)

Høsten 2020

FJELLHAUG INTERNASJONALE HØGSKOLE

Innhold

1. Innledning.....	5
1.1 Innledning.....	5
1.2 Grunnlag for oppnåelse av bachelorgrad i teologi og misjon	5
1.3 Gradsbetegnelse.....	5
2. Opptak.....	5
2.1 Opptak.....	5
2.2 Opptakskrav.....	6
2.3 Politiattest	6
3. Studiets hovedmålsetting.....	6
3.1 Hovedmålsetting	6
3.2 Hva kvalifiserer studiet til?.....	7
4. Kvalifikasjonsrammeverk for Bachelor i teologi og misjon	7
5. Studiets faglige profil.....	8
5.1 Studieåret	8
5.2 Undervisningsspråk	8
5.3 Timetall og pensummengde.....	8
5.4. Evaluerings- og vurderingsformer	9
5.5 Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform	9
6. Pedagogisk profil	10
6.1 Pedagogisk profil	10
6.2 Oppgaveskriving i høyere utdanning.....	10
7. Studieprogrammets oppbygning.....	11
8. Utveksling, internasjonalisering og samarbeid	13
8.1 Utveksling	13
8.2 Samarbeid.....	14
9. Kvalitetssikring av studiet.....	14
10. Emnebeskrivelser	16
10.1 Emnebeskrivelser for grunnivå (1000-nivå)	16
RLE1001 Innføring i Bibelen (10 stp/ECTS).....	16
RLE1002 Kirkehistorie og konfesjonskunnskap (10 stp/ECTS)	20
RLE1003 Kristen tro, etikk og livstolkning (10 stp/ECTS)	23
RLE1004 Verdensreligionene (10 stp/ECTS).....	26
RLE1007 Bibelfag (10 stp/ECTS)	29
EX1001 Examen philosophicum (10 stp/ECTS)	33

EX1003 Examen facultatum (10 stp/ECTS).....	37
TM1002 Innføring i nytestamentlig gresk (10 stp/ECTS)	40
TM1003 Nytestamentlige greske tekster (10 stp/ECTS)	43
10. 2 Emnebeskrivelser for fordypningsnivå (2000-nivå)	47
TM2003 Johannesevangeliet og Romerbrevet (10 stp/ECTS).....	47
TM2004 Nytestamentlig bibelteologi (10 stp/ECTS).....	51
TM2005 Nytestamentlig samtidshistorie og teologihistorie (10 stp/ECTS).....	53
TM2006 Jesus Kristus i Bibelen, bekjennelse og kontekst (10 stp/ECTS)	56
TM2008 Misjonsteologi (10 stp/ECTS).....	59
TM2009 Misjon i kontekst (10 stp/ECTS).....	61
TM2010 Utvalgte tekster fra GT (10 stp/ECTS).....	66
TM2012 Salmenes bok (10 stp/ECTS)	70
11. Valgemner	74
11.1. Valgemner i språkfag.....	74
TM1501 Gammeltestamentlig hebraisk (20 stp/ECTS)	74
11.2. Valgemner på 1500-nivå	77
TM1510 Misjonspraksis med feltstudium (10 stp/ECTS)	77
TM1514 Barn, unge og kristen tro (10 stp/ECTS).....	80
TM1516 Internasjonalt internship (30 stp/ECTS).....	84
11.3. Valgemner på 2500-nivå	87
TM2501 Deuteronomium (10 stp/ECTS).....	87
TM2502 Markusevangeliet og 1. Peters brev (10 stp/ECTS)	90
TM2503 Innledning til NT og Galaterbrevet (10 stp/ECTS).....	93
TM2504 Dogmatikkens og etikkens grunnlagsproblemer (10 stp/ECTS)	96
TM2506 Livssyn og nyreligiøsitet (10 stp/ECTS)	100
TM2507 Reformasjon og lutherdom (10 stp/ECTS)	103
TM2508 Ikke-vestlig kirkehistorie (10 stp/ECTS)	106
TM2509 Bacheloroppgave (10 stp/ECTS).....	109
TM2510 Bacheloroppgave (15 stp/ECTS).....	111
TM2511 Teologihistorie (10 stp/ECTS).....	113
TM2512 Jødedom (10 stp/ECTS)	116
TM2513 Apologetikk og kirkens misjon (10 stp/ECTS)	119
TM2514 Kristen etikk i møte med tverrkulturelle utfordringer (10 stp/ECTS).....	122
TM2518 Søren Kierkegaard: Menneskesyn og teologi (10 stp/ECTS).....	126
11.4. Valgemner i RLE (2000-nivå)	129

RLE2006 Islam i kontekst (10 stp./ECTS)	129
11.5 Emner fra PT-bachelor	133
PT1001 Introduksjon til praktisk teologi (10 stp./ECTS)	133
PT2004 Gudstjeneste- og menighetsledelse med praksis (10 stp./ECTS).....	136
PT1502 Diakoni og sjelesorg (10 stp./ECTS).....	139

1. Innledning

1.1 Innledning

Studieplanen for bachelorstudiet i teologi og misjon tar utgangspunkt i følgende dokumenter: "Lov om universiteter og høyskoler" (2005), "Forskrift om grader og yrkesutdanninger" (2005), "Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole" (2014).

Studietilbudet er godkjent av Det kongelige utdannings- og forskningsdepartement 21. august 2002. Revidert studieplan er sist godkjent av Fjellhaug Internasjonale Høgskoles styre 10. februar 2012, FIH 06/12.

1.2 Grunnlag for oppnåelse av bachelorgrad i teologi og misjon

Bachelorgraden i teologi og misjon oppnås på grunnlag av eksamener av 180 studiepoengs omfang og har en normert studietid på 3 år. Det er mulig å gjennomføre studiet på deltid over 6 år.

For å oppnå bachelor i teologi og misjon må graden inneholde følgende elementer:

- 20 studiepoeng i examen philosophicum og examen facultatum
- 20 studiepoeng i nytestamentlig gresk
- et grunnstudium i teologi/kristendoms kunnskap på 1000-nivå eller tilsvarende på minst 50 studiepoeng¹
- minst 10 studiepoeng innenfor hver av de teologiske disiplinene Det gamle testamente og systematisk teologi som velges innenfor fordypningsnivået 2000²
- minst 20 studiepoeng på 2000-nivå innenfor hver av disiplinene misjonsvitenskap og Det nye testamente hvor minst 10 studiepoeng er på grunnlag av gresk tekst³
- inntil 30 studiepoeng i valgemner på 1500- og/eller 2500-nivå

1.3 Gradsbetegnelse

Fullført studium gir graden Bachelor i teologi og misjon.

2. Opptak

2.1 Opptak

Det er opptak til studiet både i høstsemesteret og vårsemesteret. Søknad om opptak til høstsemesteret skjer gjennom Samordna Opptak, til vårsemesteret er det lokalt opptak. Ved søknad via Samordna opptak gjelder de nasjonalt fastsatte søknadsfristene. Ved søknad til lokalt opptak kunngjøres søknadsfrister for hvert opptak på høgskolens nettsider.

¹ Eventuelle emner/studiepoeng på grunnnivå utover de 50 kan innpasses som valgemner.

² Eventuelle emner/studiepoeng på fordypningsnivå kan innpasses som valgemner.

³ Eventuelle emner/studiepoeng på fordypningsnivå kan innpasses som valgemner.

2.2 Opptakskrav

Opptakskravet er enten generell studiekompetanse (GENS) eller realkompetanse etter gjeldende regler.

For nærmere bestemmelser om opptak og opptakskrav henvises det til "Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole" (2014) som er tilgjengelig på høgskolens hjemmesider.

2.3 Politiattest

Enkelte valgemner på dette studiet har obligatorisk praksis der du kan komme i kontakt med mindreårige. Det fremgår av emnebeskrivelsene for de enkelte emnene hvilke emner det gjelder. Alle som får tilbud om plass på ett av disse emnene må, i henhold til Forskrift om opptak til høyere utdanning (31. januar 2007 nr. 173) kapittel 6, levere barneomsorgsattest slik det er definert i Politiregisterloven § 39 første ledd. Du må søke om politiattest på et eget skjema, som du laster ned fra politi.no. Hvis du får tilbud om plass på ett av disse emnene, vil du få et eget brev fra FiH med bekreftelse på at du trenger politiattesten, som du må legge ved søknaden sammen med kopi av legitimasjon.

Hvis du har merknader på politiattesten din, det vil si hvis du er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av én eller flere av bestemmelsene som er nevnt i Politiregisterloven § 39 første ledd, er fristen for å sende inn politiattest tre uker fra du mottar bekreftelsesbrevet. Hvis du ikke har merknader på politiattesten, skal den fremlegges ved undervisningsstart. Hvis du får tilbud om opptak mindre enn to uker før studiestart, eller etter studiestart, skal politiattesten fremlegges senest tre uker etter at du mottar bekreftelsesbrevet. Merk at politiet opererer med to ukers behandlingstid på søknader om politiattest. Politiattesten kan ikke være eldre enn tre måneder.

Hvis du ikke leverer politiattest, mister du ikke studieretten, men du har ikke rett til å delta i den obligatoriske praksisen, og kan derfor ikke fullføre emnet. Det er en lokal nemnd som avgjør om eventuell merknad er av en slik karakter at du skal nektes å delta i praksisopplæringen. Dersom det opprettes sak i politiattestnemnda på grunn av merknader på politiattesten, har du rett til bistand fra advokat eller annen talsperson, og utgiftene til dette dekkes av FiH (jf. Universitets- og høgskoleloven § 4-9 (7)).

3. Studiets hovedmålsetting

3.1 Hovedmålsetting

Studiets hovedmålsetting er å utdanne og utruste til tjeneste og oppgaver innenfor kirke og kristent organisasjonsarbeid, både i Norge og i andre land.

3.2 Hva kvalifiserer studiet til?

Bachelorstudiet i teologi og misjon er et utdanningstilbud som kvalifiserer til arbeid med formidling og undervisning i kirkesamfunn og kristne organisasjoner. Studietilbudet kvalifiserer til arbeid som misjonær eller pastortjeneste. Studiet er også aktuelt for lærere, bibelskolelærere, forkynnere, misjonærer og frivillige menighetsarbeidere som ønsker mer kompetanse innenfor det teologiske fagområdet.

Studiet kvalifiserer også til videre studier innenfor teologi og kristendomskunnskap på masternivå.

4. Kvalifikasjonsrammeverk for Bachelor i teologi og misjon

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap:	Ferdigheter:	Generell kompetanse:
<ul style="list-style-type: none">- ha kunnskap om Bibelen som helhet og kunnskap om utvalgte sentrale deler- ha kunnskap om kristendommens historie, utbredelse og den kristne kirkes tros- og livstolkning- ha kunnskap om de store verdensreligionene med utgangspunkt i deres historiske utvikling, lære og praktiske funksjon- ha kunnskap om ulike livssyn og særtrekk ved nyreligiøsiteten- ha kunnskap om ulike etiske modeller og- ha kunnskap om Vestens filosofi- og vitenskapshistorie og utvalgte	<ul style="list-style-type: none">- kunne planlegge og gjennomføre formidling om kristen tro og lære i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger- kunne anvende ulike hermeneutiske metoder og verktøy i fortolkningen av tekster og særlig bibeltekster- fortolke (eksegere) bibeltekster på grunnlag av både norsk og gresk tekst- ha evne til å møte mennesker med ulike religiøse eller teologiske oppfatninger med kunnskap og respekt- drøfte utfordringer som det flerkulturelle og flerreligiøse samfunnet medfører og kunne bidra til konstruktiv dialog	<ul style="list-style-type: none">- kan skrive fagoppgaver på høyere nivå innenfor rammen av 1. syklus- ha evne til å bidra og utvikle ulike former for dialog i religiøse og etiske spørsmål- kan bidra til utvikling av god praksis innenfor fagområdet ut ifra faglige forutsetninger og innsikt i yrkesetiske problemstillinger

religionsfilosofiske problemstillinger	mellom ulike religioner og kulturer
- ha kunnskap om kirkens misjonsoppdrag og drøfte hvordan det kristne misjonsoppdragets grunnlag og målsetting kan gjennomføres i vår egen tid	- kan beherske relevante faglige verktøy, teknikker og arbeidsformer

5. Studiets faglige profil

5.1 Studieåret

Studieåret er på 40 uker.

I studietilsynsforskriften stilles det krav til at et heltidsstudium skal ha et samlet arbeidsomfang på 1500-1800 timer per år for heltidsstudenter. FIH har i sine studieplaner forutsatt at det arbeides 266 timer per emne på 10 stp., det vil si et totalt arbeidsomfang på 1596 timer.

Læringsaktiviteter per emne fordeles mellom arbeid med læringsaktiviteter i form av forelesninger, praktiske øvelser og obligatorisk praksis (i de emnene dette gjelder), selvstudium i form av lesing av pensumlitteratur, og eksamensforberedelse i form av arbeid med emnets arbeidskrav og gjennomføring av eksamen.

Per emne kan fordelingen illustreres på følgende måte:

Læringsaktiviteter	40-50 timer
Selvstudium/kollokvie	150-160 timer
Eksamensforberedelse og gjennomføring	66 timer
Til sammen:	266 timer

5.2 Undervisningsspråk

Norsk. Enkelte emner og forelesninger kan gis på et annet nordisk språk eller engelsk.

5.3 Timetall og pensummengde

Det er i hvert emne angitt antall undervisningstimer. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, kreves det obligatorisk fremmøte. Fraværet skal da ikke overstige 30 % i det enkelte emne. Emner av 10 studiepoengs omfang på 1000-nivå har

vanligvis 48 undervisningstimer,⁴ mens de fleste emner av 10 studiepoengs omfang på 1500-, 2000- og 2500-nivå har 40 undervisningstimer.

Obligatoriske emner på 2. og 3. studieår kan også tilbys samlingsbasert med 2-3 samlinger per semester hvor studentene gis undervisning og veiledning. Høgskolen avgjør fra semester til semester hvilke emner som tilbys samlingsbasert.

I emner av 10 studiepoengs omfang er lesepensumet mellom 770-800 sider. Studenter som velger prosessorientert vurderingsform, må beregne å lese tilleggslitteratur som belyser den problemstillingen som studenten skal besvare.

5.4. Evaluerings- og vurderingsformer

Hvert enkelt emne har en selvstendig evalueringsform. Studenten kan i de fleste emner velge mellom prosessorientert oppgaveskriving eller kausureksamen som vurderingsform. De fleste emner har arbeidskrav som må fullføres for å få vurdering i emnet. Høgskolen benytter en gradert karakterskala fra A til F, der A er beste og E er dårligste ståkarakter. I enkelte emner benyttes vurderingsformen Bestått/ikke bestått. FIH har utviklet nivåspesifikke karakterbeskrivelser for institusjonen. Disse er tilgjengelige på Canvas for studenter og ansatte.

For mer informasjon om vurderingsuttrykk og eksamen osv. henvises det til «Forskrift om opptak, studier og eksamen ved Fjellhaug Internasjonale Høgskole» (2014).

5.5 Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform

Ved valg av prosessorientert vurderingsform skal studenten levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Høgskolen har fastsatt noen krav til disse utkastene (jf. vedtak i Akademisk råd, AR 22/18).

- a) For **alle** oppgaver gjelder:
 - Oppgaveutkast skal inneholde minimum 1000 ord. Det er lov å levere inn mer enn 1000 ord, men ikke mindre.
- b) For alle oppgaver unntatt eksegetiske oppgaver gjelder følgende formelle kriterier for oppgaveutkastet:
 - Kandidaten skal i utkastet forsøke å beskrive hvordan oppgaven forstås, dvs. tolkning av oppgaveordlyden
 - Kandidaten skal i utkastet forsøke å beskrive hvordan oppgaven skal løses (gjerne med hovedpunkter, underpunkter)
 - Kandidaten skal i utkastet angi hvilken litteratur som det er tenkt at skal benyttes i oppgaven.
- c) For eksegetiske oppgaver gjelder:

⁴ Med unntak av TM1002 som har 50.

- Utkastet skal inneholde de momentene fra eksegeseskjemaet som oppgaveformuleringen presiserer at skal være med.

6. Pedagogisk profil

6.1 Pedagogisk profil

Innholdet i de forskjellige emnene formidles og bearbeides gjennom forelesninger, veiledning, lesing av litteratur, seminararbeid, gruppediskusjoner og endelig ved et avsluttende studentarbeid med påfølgende vurdering.

Studiet er ment tilrettelagt så fleksibelt at det kan tas enten som deltidsstudium over lengre tid, eller som et heltidsstudium. Det forutsettes at studentene har tilgang til Internett. Siden studiet er emnebasert, kan studentene ta ulike deler og i ulikt tempo. En vesentlig del av kommunikasjonen mellom høgskolen/lærerne og studentene kunne skje via høgskolens læringsplattform (*Canvas*).

6.2 Oppgaveskriving i høyere utdanning

I de fleste emner kan studenten velge enten å skrive en oppgave eller gjennomføre en kausureksamen. Mange studenter opplever det som meningsfullt, men krevende å skrive fagoppgaver. En hensikt med oppgaveskriving er at studenten gjennom lesing av faglitteratur og gjennom egen tekst skal kunne presentere og drøfte et sakskompleks, analysere og kritisk reflektere over andres fremstilling av et tema og uttrykke og begrunne sine egne meninger. Gjennom skriving av fagoppgaver skal studenten også vise at vedkommende kan:

- strukturere fagteksten på en slik måte at den presenterer temaet på en logisk måte
- anvende korrekt terminologi
- føre referanser og litteraturliste

Høgskolen tilbyr hvert høstsemester et skrivekurs som gir en introduksjon til skriveprosessen og en innføring i formelle krav til utforming av fagoppgaver. I tillegg vil det bli gitt fagspesifikk oppgaveveiledning i de emner studenten skal skrive oppgave i, med mulighet for respons på oppgaveutkast fra faglærer.

For utfyllende informasjon, se dokumentet: *Oppgaveskriving ved FIH – retningslinjer for ordtelling og avvik*. Dokumentet er tilgjengelig på Canvas for høgskolens studenter.

For skriveprosesser anbefaler høgskolen læreboken om fagskriving:

- Tove Pettersen (2009): *Skriv. Fra idé til fagoppgave*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 120 sider

For informasjon og tips om formelle krav til fagoppgaver anbefaler høgskolen:

- Rognsaa, Aage (2010): *Prosjektoppgaven. Krav til utforming*. Oslo: Universitetsforlaget, 150 sider.

7. Studieprogrammets oppbygning

Studieprogrammet består av emner som til sammen utgjør 180 studiepoeng. Studenten skal gjennomføre et grunnstudium på minst 50 studiepoeng på 1000-nivå. Studenten skal også gjennomføre 20 studiepoeng i examen philosophicum og examen facultatum, samt 20 studiepoeng i nytestamentlig gresk.

Emne	Nivå	Studiepoeng
RLE1001 Innføring i Bibelen	1000	10
RLE1002 Kirkehistorie og konfesjonskunnskap	1000	10
RLE1003 Kristen tro, etikk og livstolkning	1000	10
RLE1004 Verdensreligionene	1000	10
RLE1007 Bibelfag	1000	10
EX1001 Examen philosophicum	1000	10
EX1003 Examen facultatum	1000	10
TM1002 Innføring i nytestamentlig gresk	1000	10
TM1003 Nytestamentlige greske tekster	1000	10

Videre skal studenten gjennomføre emner på fordypningsnivå (2000-nivå) på til sammen 60 studiepoeng. Studenten skal velge ett emne i hver av disiplinene Det gamle testamente (enten TM2012 eller TM2010) og systematisk teologi (enten TM2006). Videre skal studenten gjennomføre minst 20 studiepoeng i hver av disiplinene misjonsvitenskap (TM2008 og TM2009) og i Det nye testamente (TM2003 og enten TM2004 eller TM2005).

Emne	Nivå	Studiepoeng
TM2012 Salmenes bok	2000	10
TM2010 Utvalgte tekster fra GT	2000	10
TM2003 Johannesevangeliet og Romerbrevet	2000	10
TM2004 Nytestamentlig bibelteologi	2000	10
TM2005 Nytestamentlig samtidshistorie og teologihistorie	2000	10
TM2006 Jesus Kristus i Bibelen, bekjennelse og kontekst	2000	10
TM2008 Misjonsteologi	2000	10
TM2009 Misjon i kontekst	2000	10

Studenten skal videre gjennomføre valgfrie fordypningsemner på til sammen 30 studiepoeng. Fordypningsemnene er på 5, 10 eller 15 studiepoeng. Studentene velger fritt mellom emner på 1500- eller 2500-nivå, men det anbefales en viss faglig bredde i fordypningsemnene.

Valgemnene er definert på 1500- og/eller 2500-nivå og tilbys uregelmessig. Høgskolen vil ved semesterstart kunngjøre hvilke valgemner det blir tilbudt undervisning i. Undervisningen i emnet forutsetter at mer enn 5 studenter er påmeldt i emnet. I de valgemner det gjennomføres undervisning i, kan studenten velge mellom prosessorientert evalueringsform eller femtimers kausureksamen. Prossessorientert vurderingsform krever obligatorisk fremmøte til undervisningen. Dersom studenten velger et fordypningsemne det ikke tilbys undervisning i, må studenten gjennomføre en femtimers kausureksamen. Studenten kan søke om 3 timer leseveiledning. Høgskolen har utviklet en rettledning for studenter og forelesere som beskriver hva slik leseveiledning skal inneholde. Denne rettledningen er tilgjengelig på Canvas. Mulighet for leseveiledning er avhengig av undervisningskapasiteten ved høgskolen. Studenten kan også velge å skrive en bacheloroppgave på enten 10 (TM2509) eller 15 studiepoeng (TM2510).

Høgskolen tilbyr en rekke valgemner. De finnes i en egen oversikt på hjemmesiden. I tillegg til valgemnene, kan studenter også velge å legge emner som er obligatoriske i andre studieprogrammer ved høgskolen.

Høgskolen anbefaler følgende progresjon og oppbygning av studiet for studenter i ordinært studieløp:

3. studieår, våren	TM2009 Misjon i kontekst (10 stp)	Valgemne på 1500- eller 2500-nivå (10 stp)	TM2012 Salmenes bok (10 stp) eller TM2010 Utvalgte tekster fra GT (10 stp)
3. studieår, høsten	TM2003 Johannesevangeliet og Romerbrevet / evt. utveksling (10 stp)	Valgemne på 1500- eller 2500-nivå / evt. utveksling (10 stp)	Valgemne på 1500- eller 2500-nivå / evt. utveksling (10 stp)
2. studieår, våren	TM2004 Nyttestamentlig bibelteologi	TM2008 Misjonsteologi (10 stp)	TM1003 Nyttestamentlige greske tekster

	(10 stp)		(10 stp.)
2. studieår, høsten	TM2006 Jesus Kristus i Bibelen, bekjennelse og kontekst (10 stp)	EX1003 Examen facultatum (10 stp)	TM1002 Innføring i nytestamentlig gresk (10 stp)
1. studieår, våren	RLE1003 Kristen tro, etikk og livstolkning (10 stp)	RLE1004 Verdensreligionene (10 stp)	RLE1007 Bibelfag (10 stp)
1. studieår, høsten	RLE1001 Innføring i Bibelen (10 stp)	EX1001 Examen philosophicum (10 stp)	RLE1002 Kirkehistorie og konfesjonskunnskap (10 stp)

8. Utveksling, internasjonalisering og samarbeid

8.1 Utveksling

Høgskolen oppfordrer studentene til å ta et studiemester ved en utenlandsk institusjon. FIH har en utvekslingsavtale med All Nations Christian College utenfor London i Storbritannia der det tilbys emner innenfor teologi og misjon, og Theologische Hochschule i Giessen, Tyskland. Studenter oppfordres også til å reise på utveksling til andre godkjente læresteder. Høgskolen må forhåndsgodkjenne emnene som er tenkt gjennomført, slik at disse kan innpasses som en del av studentens bachelorgrad. Dersom studenten ønsker å ta deler av bachelorstudiet i utlandet, må vedkommende avklare dette i god tid før utreise.

FIH fikk høsten 2015 innvilget ERASMUS Charter. Dette betyr at studenter som reiser til en annen institusjon som også har ERASMUS+, får økonomisk støtte og mange fordeler ved studieoppholdet. Se høgskolens hjemmeside for mer informasjon.

I samarbeid med Dansk Bibel Institutt i København og Menighetsfakultetet i Aarhus har FIH etablert et høgskoletilbud med tilhørende virksomhet i Danmark, kalt FIH-CPH og FIH-AAR. En stor del av emnene i studieløpet Bachelor i teologi kan tas ved begge avdelinger, noe som i stor grad gir studenter mulighet til å velge å tilbringe deler av studietiden ved den andre avdelingen.

Fjellhaug Internasjonale Høgskole vil samarbeide med andre akademiske institusjoner når det gjelder faglig utvikling og forskning, og med kirker og kristne organisasjoner når det gjelder undervisning og eventuell praksis.

8.2 Samarbeid

Fra 2010 har Fjellhaug Internasjonale Høgskole en formalisert forsknings- og utviklingsavtale med Misjonshøgskolen i Stavanger. Avtalen innebærer at vitenskapelig ansatte ved institusjonene kan samarbeide om forsknings- og utviklingsprosjekter, særlig innenfor de teologiske disiplinene bibelfag og missiologi.

Fjellhaug Internasjonale Høgskole samarbeider også med Norsk Luthersk Misjonssamband og en rekke lokalmenigheter i Oslo-regionen. Samarbeidet er primært knyttet opp til gjennomføring av praksis. Ved FIH-CPH har man et samarbeid med Københavnerkirken, en lokal frimenighet i København. Også dette samarbeidet er primært knyttet opp til gjennomføring av praksis.

9. Kvalitetssikring av studiet

Studiets kvalitet, innhold, gjennomføring og videreutvikling blir ivaretatt av høgskolens kvalitetssikringssystem. I 2009 ble høgskolens kvalitetssikringssystem godkjent av NOKUT. Jevnlig skal både ansatte og studenter gjennomføre evaluering av studiekvaliteten. Studentene skal foreta evalueringer av enkeltemner, og videre skal de evaluere den generelle studiekvaliteten gjennom en årlig studiekvalitetsundersøkelse. Resultatene og hovedfunnene ved både emneevalueringene og studiekvalitetsundersøkelsen blir behandlet i de aktuelle rådene innenfor kvalitetssikringssystemet.

Akademisk råd er institusjonens øverste faglige råd med vedtaksmyndighet. Akademisk råd behandler og fatter vedtak i saker som omhandler undervisning, eksamensordninger, undervisningssemester og studieprogrammernes læringsmål. Akademisk råd fastsetter også kvalitetssikringstiltak for studiene. Det er to studentrepresentanter med tale- og stemmerett i Akademisk råd.

En viktig del av studiets kvalitetssikring er aktiv bruk av sensorrapporter fra eksterne sensorer. De fleste emner vil i den avsluttende vurderingsformen, det vil si på oppgaven eller klausureksamenene, normalt ha ekstern sensor. For utvalgte emner vil ekstern sensor i etterkant av sensuren utforme en sensorrapport for emnet. Sensorrapporten vurderer emnets innhold, læringsmål og pensumlitteratur og kommer med tilrådinger for eventuell faglig videreutvikling av emnet/fagområdet. Alternativt kan det gjennomføres ekstern evaluering av vurderingsformen. Sensorrapporter blir forelagt og drøftet i Akademisk råd, som fatter eventuelle kvalitetssikringsvedtak.

For mer informasjon om høgskolens kvalitetssikringssystem henvises det til «Kvalitetssystem for Fjellhaug Internasjonale Høgskole» som er tilgjengelig på Canvas.

10. Emnebeskrivelser

10.1 Emnebeskrivelser for grunnivå (1000-nivå)

RLE1001 Innføring i Bibelen (10 stp/ECTS)
--

Emnekode:	RLE1001
Emnenavn:	Innføring i Bibelen
Emnenavn nynorsk:	Innføring i Bibelen
Emnenavn engelsk:	Introduction to the Bible
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Christian S. Holmgaard
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp mot KRL101-101 5 stp mot KRL101-103
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene i og grunnleggende problemstillinger ved Det gamle testamentets tekstsjangre og skriftgrupper, og de ulike GT-bøkernes tilblivelse, oppbygning og innhold, med særlig vekt på 1, 2 og 5. Mosebok, 1. og 2. Kongebok, Jesaja, Salmenes bok og Jobs bok
- gjøre rede for Israels historie fra tidlig kongetid til eksiltid og grunnleggende problemstillinger knyttet til denne perioden i Israels historie
- gjøre rede for hovedtrekkene i og grunnleggende problemstillinger ved Det nye testamentets tekstsjangre og skriftgrupper, og de ulike NT-bøkernes tilblivelse, oppbygning og innhold, med særlig vekt på Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Efeserbrevet, 1. Timoteusbrev, 1. Petersbrev og Johannes' Åpenbaring
- gjør rede for form og innhold i utvalgte tekster fra Matteusevangeliet. Følgende tekster skal gjennomgås med et sideblikk på misjonstankens gradvise gjennombrudd: Matteus 3,13-17; 5,1-20; 8,1-34; 9,35-11,1; 13,1-52; 15,21-28; 16,13-28, 21,1-11; 24,1-22; 28,16-20
- gjøre kort rede for Det nye testamentets tidshistorie

- gjøre rede for hovedtrekkene og grunnleggende problemstillinger knyttet til Bibelens tekst- og kanonhistorie
- gjøre rede for hovedtrekkene ved Bibelens virkningshistorie i Vestens samfunns- og kulturhistorie
- gjøre rede for hovedtrekkene i Bibelens historie i Danmark/Norge med særlig vekt på oversettelsesproblematikk og bibelsyn
- drøfte spørsmål knyttet til Bibelen som én stor og helhetlig fortelling

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- presentere grunnleggende kunnskap om Bibelens tekstsjangre og skriftgrupper, samt de ulike bøkens tilblivelse, innhold og betydning
- anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forskning på innledningsstoff til Bibelen og treffe begrunnede valg
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff i relevante oppslagsverk, evangeliessynopse og kommentarlitteratur, og fremstille dette slik at det belyser en tekst eller en bibelteologisk problemstilling
- planlegge og gjennomføre undervisning i og om Bibelen i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i Bibelens tekstsjangre og skriftgrupper, samt de ulike bibelbøkens tilblivelse, oppbygning og innhold. I arbeidet med Det gamle testamentet vil det bli særlig lagt vekt på 1, 2 og 5 Mosebok, 1. og 2. Kongebok, Jesaja, Salmenes bok og Jobs bok. Videre gis det en grunnleggende innføring i Israels historie fra tidlig kongetid til eksilet og ulike problemstillinger knyttet til denne historieperioden drøftes. I arbeidet med Det nye testamentets skriftsamling legges det særlig vekt på Lukasevangeliet, Johannesevangeliet, Romerbrevet, 1. Korinterbrev, Efeserbrevet, 1. Petersbrev og Johannes' Åpenbaring. Det nye testamentets tidshistorie belyses. Det gis også en innføring i form og innhold i utvalgte tekster fra Matteusevangeliet med et sideblikk på misjonstankens gradvise gjennombrudd. Det gis også en innføring i GTs og NTs tekst- og kanonhistorie og senere virkningshistorie hvor særlig oversettelsesproblematikk og bibelsyn vil drøftes.

Organisering og arbeidsmåter:

Undervisningen består av totalt 48 undervisningstimer og består hovedsakelig av forelesninger. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Få godkjent flervalgsprøve i bibelkunnskap (gitt som en flervalgsprøve)
3. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Det gamle testamente:

Enten:

Hagelia Hallvard (2017): *Hvordan lese Det gamle testamentet: Innføring i Det gamle testamentets historie og litteratur*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, ss. 15-91, 101-188, 241-269

Longmann III, Tremper and Dillard, Raymond B. (2006): *An Introduction to the Old Testament*. 2th edition. Grand Rapids: Zondervan, ss. 37-80, 102-119, 167-189, 224-264, 301-320

Eller:

Hill, Andrew E. and John H. Walton (2009): *A Survey of the Old Testament*. 3rd edition. Grand Rapids: Zondervan, ss. 21-123, 162-214, 278-306, 356-371, 374-452, 480-531

Kofoed, Jens Bruun (2016): *Konge, præst og gartner: Menneske i Guds verden*. Fredericia:

Kolon, ss. 14-21; 95-125; 148-173.

Det nye testamente:

Enten:

Hvalvik, Reidar og Stordalen, Terje (1999): *Den store fortellingen*. Oslo: Det Norske Bibelselskap, ss. 17-64 og 176-382.

eller:

Kjær, Torben (2015): *Introduktion til Det Nye Testamente*. Fredericia: Kolon, s.7-245.

Og enten:

Kvalbein, Hans (1998): *Fortolkning til Matteusevangeliet. Bind I og II*. Oslo: Luther forlag, ss. 102-108, 124-149, 212-233, 264-285, 11-33, 53-56, 63-79, 135-140, 198-207, 287-293.

eller:

Kjær, Torben (2014): *Matthæus-Evangeliet I*. Fredericia: Credo Forlag, ss. 77-81, 99-125, 207-229, 248-287, 343-378.

og

Kjær, Torben (2016): *Matthæus-Evangeliet II*. Fredericia: Credo Forlag, ss. 31-35, 41-55, 132-135, 190-205, 300-305.

RLE1002 Kirkehistorie og konfesjonskunnskap (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE1002
Emnenavn:	Kirkehistorie og konfesjonskunnskap
Emnenavn nynorsk:	Kyrkjehistorie og konfesjonskunnskap
Emnenavn engelsk:	Introduction to Church History and Christian Churches
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Finn Aasebø Rønne
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot KRL102
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene ved kristendommens fremvekst og utvikling under Romerriket, med særlig vekt på utviklingen fra frikirke til statskirke og den teologiske tenkning
- gjøre rede for hovedtrekkene ved middelalderkirken med særlig vekt på den teologiske tenkingen, utviklingen av klosterbevegelsene og forholdet mellom stat og kirke
- gjøre rede for hovedtrekkene ved reformasjonen og utviklingen av de protestantiske kirkesamfunn
- gjøre rede for hovedtrekkene ved kirkens historie etter 1600 med særlig vekt på konfesjonalisering og kristendommens utbredelse i Amerika, Asia og Afrika
- gjøre rede for fremveksten av den økumeniske bevegelsen på 1900-tallet
- gjøre rede for norsk eller sitt eget lands kirkehistorie med særlig vekt på kristningsperioden, reformasjonstiden og nyere tid
- gjøre rede for historien, utbredelsen, organiseringen og det teologiske særpreget til de ortodokse kirker, den romersk-katolske kirke, de lutherske kirker, de reformerte kirker, den anglikanske kirke, baptismen, metodismen, adventistsamfunnet og den pinsekarismatiske bevegelsen

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henwise til informasjon og fagstoff om kristendommens historie og ulike kirkesamfunn og fremstille dette på en sakssvarende måte
- planlegge og gjennomføre undervisning om kristendommens historie og ulike kristne kirkesamfunn i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger
- presentere ulike kirkesamfunns egenart og selvforståelse på en sakssvarende måte

Emnets innhold:

Emnet sikter på å gjøre rede for kristendommens utbredelse, den teologiske tenkningen og fremveksten av ulike kirkesamfunn, fra oldkirkens tid og til i dag. Emnet skal gi en oversikt over den kristne kirkes historie og misjonsutbredelse i lys av den sosiale, og kulturelle og politiske kontekst. Emnet er et innføringsstudium og vil således gi et oversiktsbilde over de ulike epokene i kristendommens historie, med særlig vekt på oldkirken, middelalderen, reformasjonen og tiden etter 1800. Emnet gir også en innføring i norsk kirkehistorie fra kristningsperioden og frem til i dag. Utenlandske studenter kan legge opp 250 sider i sitt eget lands kirkehistorie etter avtale med faglærer.

Organisering og arbeidsmåter:

Det tilbys 48 undervisningstimer i emnet fordelt på henholdsvis 24 timer i allmenn kirkehistorie, 12 timer i konfesjonskunnskap og 12 timer i norsk kirkehistorie. Undervisningen består hovedsakelig av forelesninger.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Haraldsø, Brynjar (1997): *Kirke og misjon gjennom 2000 år. Allmenn kirke- og misjonshistorie*. Oslo: Lunde forlag.

Sødal, Helje Kringlebotn (red.) (2002): *Det kristne Norge. Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand, Høyskoleforlaget, ss. 9-96, 155-190, 199-229 og 255-297.

og enten:

Elstad, Hallgeir og Halse, Per (2002): *Illustrert norsk kristendomshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget, ss. 13-228 og 261-277.

eller:

Lausten, Martin Schwarz (1998): *Danmarks kirkehistorie*. København: Gyldendal forlag, ss.12-36 og 100-330.

eller:

250 sider om sitt eget lands kirkehistorie som godkjennes av faglærer.

RLE1003 Kristen tro, etikk og livstolkning (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE1003
Emnenavn:	Kristen tro, etikk og livstolkning
Emnenavn nynorsk:	Kristen tru, etikk og livstolking
Emnenavn engelsk:	Christian Belief, Ethics and Interpretation of Life
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	7 stp mot KRL103
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedpunktene i den kristne tro, med utgangspunkt i den evangelisk-lutherske kristendomsforståelsen
- forklare sammenhengen mellom de forskjellige hovedpunktene i den kristne tro
- gjøre rede for noen av de viktigste tolkningene av de sentrale punktene i den kristne tro, slik dette kommer til uttrykk i andre konfesjoner enn den lutherske
- gjøre rede for hovedtrekkene i kristne etikken og kunne drøfte forholdet mellom allmenn etikk og kristen etikk
- gjøre rede for det etiske materiale i Bibelen og drøfte hvordan dette kan anvendes i etisk argumentasjon
- drøfte utvalgte emner fra områdeetikken

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- argumentere for egne dogmatiske og etiske oppfatninger og begrunne disse
- reflektere kritisk over egen forståelse av den kristne tro, fagets tematikk og utvikle sin kunnskap om kristen tro og livstolkning
- planlegge og gjennomføre undervisning om kristen tro og etikk i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger

Emnets innhold:

Emnet består av temaområdene kristen troslære (dogmatikk) og kristen etikk og gir en første innføring i disse. Troslæren sikter på å gi en helhetsinnføring i den kristne tro, med utgangspunkt i den evangelisk-lutherske kristendomsforståelsen. Studentene skal tilegne seg kunnskap om kristen åpenbaringsforståelse, læren om Gud og frelsen, kirken og nådemidlene. Undervisningen sikter på å gi en innsikt i forskjellige teologiske forklaringer på disse ulike temaene, slik at studentene settes i stand til å reflektere hvordan troslæren kan tenkes sammen i et større og helhetlig system.

Videre gir emnet en innføring i kristen etikk. Studentene skal tilegne seg kunnskap om det bibelske grunnlaget for etikken og kunne drøfte forholdet mellom kristen etikk og annen etikk. Det gis en innføring i det etiske materialet i Bibelen, og studentene skal kunne drøfte hvordan Bibelen kan danne grunnlaget for en kristen livstolkning. Det gis også en innføring i enkelte emner fra områdeetikken, der en drøfter mulige konsekvenser av bibelmaterialet og det kristne menneskesyn for livet i familie og samfunn.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 48 undervisningstimer, hvorav 28 undervisningstimer i troslære og 20 timer i kristen etikk.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Heiene, Gunnar og Thorbjørnsen, Svein Olaf (2011): *Kristen etikk – en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 13-232.

Stott, John (2006): *Issues Facing Christians Today*. 4th ed. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, ss. 23-70, 442-499.

Teigen, Arne Helge (2008): *Innføring i kristen tro*. Oslo: FMH-forlaget, 300 sider.

Og enten:

Brunvoll, Arve (1972 eller senere utgaver): *Den norske kirkes bekjennesskrifter*. Oslo: Lunde forlag, 150 sider.

Eller:

* Mæland, Jens-Olav (red.) (1985): *Konkordieboken. Den evangelisk-lutherske kirkes bekjennesskrifter*. Oslo: Lunde Forlag, ss. 15-59; 277-295.

RLE1004 Verdensreligionene (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE1004
Emnenavn:	Verdensreligionene
Emnenavn nynorsk:	Verdsreligionane
Emnenavn engelsk:	World Religions
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000
Status:	Obligatorisk emne
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Studiepoengreduksjon:	8 stp mot KRL104 10 stp. mot RLE1004N
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen:	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene ved utvalgte religionsteorier og religioners plass og funksjon i samfunnet.
- gjøre rede for hovedtrekkene ved østlige religioner med særlig vekt på hinduismens og buddhismens historie, gudsforestillinger, lære og ritualer.
- gjøre rede for hovedtrekkene ved jødedommens historie, tro, moderne retninger og festkalender.
- gjøre rede for antisemittismens historie med vekt på forholdet mellom kirke og jødedom i middelalderen og antisemittismen i Europa i moderne tid.
- gjøre rede for islam med særlig vekt på Muhammeds liv og lære samt islams videre utbredelse og historie.
- gjøre rede for hovedtrekkene ved muslimsk tro og praksis med vekt på sunniislam.
- gjøre rede for hovedtrekkene i muslimsk tro og praksis slik de kommer til uttrykk i ulike bevegelser i islam, med hovedvekt på islamisme, sufisme og folkeislam.
- gjøre rede for hvordan ulike muslimske bevegelser kommer til uttrykk i en spesifikk kulturell og geografisk kontekst

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henvide til informasjon og fagstoff om aktuelle religionsteorier og verdensreligionene slik at dette belyser en problemstilling
- planlegge og gjennomføre undervisning om verdensreligionene i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger
- kunne møte mennesker med annet religiøst ståsted med gode kunnskaper og med respekt

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i de store verdensreligionene. De ulike verdensreligionene, jødedommen, islam og østlige religioner skal studeres ut fra et historisk perspektiv og deres respektive tros- og atferdsformer. Videre gir emnet en grunnleggende innføring i religionsteorier og drøfter religionenes rolle og funksjon i det moderne samfunnet.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 48 undervisningstimer og består hovedsakelig av forelesninger. Det undervises 4 timer i religionsteori, 20 timer i østlige religioner, 10 timer i jødedom og 14 timer i islam.

I tilknytning til emnet arrangerer høgskolen et femukers studieopphold til enten Asia eller Øst-Afrika. Formålet med studieturen er å gi studentene innblikk i lokal religionspraksis og kultur, og deler av undervisningen blir gitt under studieturen. Studieturen til Asia vil ha et særlig fokus på buddhismen, mens studieturen til Øst-Afrika har et særlig fokus på islam. Høgskolen kunngjør i begynnelsen av høstsemesteret hvilket område/land studieturen planlegges og studentene må påberegne en ekstra utgift i tilknytning til studieturen.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

*Neegaard, Gunnar (red.) (2006): *Logos og Dharma. Religioner, livssyn og etikk*. Bergen: Fagbokforlaget, ss. 17-40.

Gilhus, Ingvild S. og Mikaelsson, Lisbeth (2007): *Hva er religion*. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 17-66, 86-112, 130-145.

Jacobsen, Knut A. og Thelle, Notto R. (2008): *Hinduismen og buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, ss. 37-330.

Opsal, Jan (2005): *Lydighetens vei. Islams veier til vår tid*. Oslo: Universitetsforlaget (2. utg.), ss. 11-232, 251-263, 289-305.

Rian, Dagfinn og Eidhamar, Levi G. (1999): *Jødedommen og islam*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, ss. 16-108.

RLE1007 Bibelfag (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE1007
Emnenavn:	Bibelfag
Emnenavn nynorsk:	Bibelfag
Emnenavn engelsk:	Biblical Studies
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Harald Aarbakke
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1001
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp mot KRL101-102 5 stp mot KRL101-103
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for grunnleggende prinsipper i historisk-kritiske, litterære og kanoniske tilnærminger til bibeltekster
- gjør rede for utvalgte gammeltestamentlige temaer som skapelse, utvelgelse, pakt, dom og gjenopprettelse, Sion, teodicé ut fra 1. Mosebok, Hosea og Klagesangene. gjøre rede for misjonstankens basis og gjennombrudd i Apostlenes Gjerninger
- gjøre rede for utvalgte paulinske temaer som apostolat, evangelium, forholdet mellom jøder og hedninger, rettfærdiggjørelse ved tro, loven og det kristne livet i Galaterbrevet, i lys av Paulus' misjonsvirksomhet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- anvende et grunnleggende metodeskjema for tolkning av bibeltekster
- tolke et utvalg av tekster i oversettelse fra 1. Mosebok, Hosea og Klagesangene, Apostlenes Gjerninger og Galaterbrevet.
- reflektere over utvalgte gammeltestamentlige temaer som skapelse, utvelgelse, pakt og Sion som basis for Det nye testamentets misjonstanke
- finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff og fremstille dette slik at det belyser en tekst eller en problemstilling

- planlegge og gjennomføre undervisning om og i Bibelen i ulike kirkelige og undervisningsmessige sammenhenger

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i eksegetisk metode. Utvalgte tekster fra 1 Mosebok (1,1-3,24; 9,1-22; 11,27-13,2; 17,1-27; 22,1-19), Hosea (1,1-3,5; 4,1-19; 6,1-11; 8,1-14; 11,1-11; 13,4-14,10), Klagesangene (1,1-5,22), samt Apostlenes gjerninger (13,1-21,16) og Galaterbrevet (1,1- 6,18) skal i helhet tolkes ut fra sine historiske kontekster, med særlig vekt på å belyse tekstenes litterære og teologiske særpreg. Med utgangspunkt i 1 Mosebok, Hosea og Klagesangene gis det også en grunnleggende innføring i sentrale GT-teologiske temaer som skapelse og utvelgelse, pakt, dom og gjenopprettelse, Sion og teodice. I den forbindelse gis det også en innføring i hvordan disse temaer danner grunnlag for NTs misjonstanke. Med utgangspunkt i Apostlenes Gjerninger legges det vekt på misjonstankens basis og gjennombrudd i den første kirke. Med utgangspunkt i Galaterbrevet gis det en grunnleggende innføring i noen sentrale Paulinske temaer som apostolat, evangelium, forholdet mellom jøder og hedninger, rettferdiggjørelse ved tro, loven og det kristne livet i lys av Paulus' misjonsvirksomhet.

Organisering og arbeidsmåter:

Undervisningen består av til sammen 48 undervisningstimer. Det tilbys 24 undervisningstimer i Det gamle testamente og 24 timer i Det nye testamente. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).
3. Delta på en 45 minutters samtale i Writing Clinic om oppgaveutkastet

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Det gamle testamente:

*Dearman, J. Andrew (2002): *Jeremiah/Lamentations* (The NIV Application Commentary). Grand Rapids: Zondervan, ss. 425-477.

*Kartveit, Magnar (red). (2003): *Det gamle testamente. Analyse av tekstar i utval.* 3. utg. Oslo: Det Norske Samlaget, ss. 17-22; 73-81; 88-114.

*Köstenberger, Andreas J. and O'Brien, Peter T. (2001): *Salvation to the Ends of the Earth. A Biblical Theology of Mission* (New Studies in Biblical Theology 11). Downers Grove, Illinois: IVP, ss. 25-53.

*Garrett, Duane and House, Paul R. (2004): *Song of Songs/Lamentations* (Word Biblical Commentary 23B). Nashville: Thomas Nelson, ss. 316-329.

og enten:

Smith, Gary V. (2001): *Hosea, Amos, Micah* (The NIV Application Commentary). Grand Rapids: Zondervan, ss. 21-39, 43-98, 130-145, 159-168, 183-201.

eller:

Dearman, J. Andrew. (2010). *The Book of Hosea* (New International Commentary of the Old Testament). Grand Rapids: Eerdmans, ss 77-169, 188-200, 216-235, 274-294.

og enten:

Waltke, Bruce (2001): *Genesis – A Commentary*. Grand Rapids: Zondervan, ss. 17-21; 38-96; 143-151; 199-217; 257-265; 301-309.

eller:

Arnold, Bill T. (2009). *Genesis* (The New Cambridge Bible Commentary). Cambridge: Cambridge University Press, ss. 1-19, 29-52, 54-75, 108-113, 126-138, 167-174, 200-210.

Det nye testamente:

Hvalvik, Reidar (1992 eller senere utg): *Fra Jerusalem til jordens ender. Hovedtrekk i Apostlenes Gjerninger*. Oslo: Credo Forlag, ss. 31-132.

Oakes, Peter. *Galatians*. Paideia Commentaries on the New Testament. Grand Rapids: Baker Academic, 2015, ss 1-195.

og enten:

Fougner, Even (1990): *Fortolkning til Apostlenes Gjerninger*. Oslo: Nye Luther Forlag, ss. 209-299.

eller:

Parsons, Mikeal C. *Acts*. Paideia Commentaries on The New Testament. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2008, ss. 181-300.

EX1001 Examen philosophicum (10 stp/ECTS)

Emnekode:	EX1001
Emnenavn:	Examen philosophicum
Emnenavn nynorsk:	Examen philosophicum
Emnenavn engelsk:	Examen Philosophicum
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp mot RLE1005 10 stp mot EX100
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for Vestens filosofi- og vitenskapshistorie og hvordan sentrale tenkere har forstått synet på mennesket, virkeligheten, og menneskets plass i samfunnet
- gjøre rede for hvordan forholdet mellom filosofi og kristen tro er forstått av enkelte sentrale filosofer
- gjøre rede for hvordan forholdet mellom menneske og samfunnsfellesskap er forstått av sentrale tenkere i filosofihistorien
- gjøre rede for hvordan sentrale tenkere i filosofihistorien har forstått grunnlaget for etisk erkjennelse
- gjøre rede for sentrale normative etiske teorier og hvordan disse begrunnes
- forklare hvordan etiske teorier og argumentasjon kan anvendes i forhold til forsknings- og yrkesetiske problemstillinger

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- begrunne egne tolkninger og reflektere kritisk over problemstillinger fra filosofi- og vitenskapshistorie
- drøfte hvordan forskjellige metaetiske teorier blir avgjørende for forskjellige etiske løsninger, valg og begrunnelse
- anvende forskningsetiske problemstillinger i sitt videre studium

- reflektere selvstendig over grunnleggende filosofiske problemstillinger

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i filosofi- og vitenskapshistorien og allmenn etikk. Det vektlegges at studentene skal tilegne seg innsikt og forstå sammenhengen mellom erkjennelsesteori, virkelighetsteori og filosofisk helhetsanskuelse hos sentrale filosofer fra antikken frem til i dag. Det gis også en innføring i grunnleggende etiske teorier og hvordan disse er begrunnet hos sentrale filosofer. Gjennom studiet av ulike etiske teorier skal studentene få øvelse i å se sammenhengene mellom etisk grunnlagsteori, problemløsning og begrunnelse. Som et forberedende studium vil emnet gi en innføring i forskningsetiske problemstillinger og vitenskapsetikk. Studenten kan i etikken velge mellom å lese etiske primærtekster eller oversiktslitteratur.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av 48 undervisningstimer. Det gis 24 undervisningstimer i filosofi- og vitenskapshistorie og 24 undervisningstimer i etikk. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høyskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Filosofihistorie:

Enten:

Tollefsen, Torstein og Syse, Henrik og Nicolaisen, Rune (2001): *Tenkere og ideer. Filosofiens historie fra antikken og til vår egen tid*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

eller:

Svare, Helge (1997): *I Sokrates' fotspor. Filosofi- og vitenskapshistorie*. Oslo: Pax Forlag

Etikk:

Enten:

Svend Andersen (1995): *Løgstrup*. Frederiksberg: Anis, ss: 49-107.

Svend Andersen (2003): *Som dig selv. En indføring i etik*. Tredje udgave. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, ss. 119-142.

Bretherton, Luke (2010): *Hospitality as Holiness: Christian Witness Amid Moral Diversity*. Farnham og Burlington: Ashgate, ss: 9-33.

Dehs, Jørgen: "Jürgen Habermas – rekonstruktion af fornuftspotentialet i det moderne samfund" (Upublisert artikkel), ss. 1-26.

Nikolajsen, Jeppe Bach (2015): "Kirkens mulighet for at genvinde sig selv: John Howard Yoders antikonstantinske teologi" i: *National kristendom til debat*. Jeppe Bach Nikolajsen (red.). Fredericia: Kolon, ss: 152-179.

Skirbekk, Gunnar og Nils Gilje (1980): *Filosofihistorie II*. Tredje udgave. Oslo: Gyldendal, ss: 129-142.

Stigen, Anfinn (1992): *Tenkningens historie I*. Oslo: Gyldendal, ss. 107-168, 519-550

Stigen, Anfinn (1992): *Tenkningens historie II*. Oslo: Gyldendal, ss. 581-638; 675-695; 725-740.

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora:

Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi.

Oslo: Komiteen 2006, 40 sider. Finnes på hjemmesiden:

<https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/>

eller:

Aristoteles (1993): *Den nichomachæiske Etik. I*: Troels, Engberg Pedersen (1993): *Aristoteles om mennesket*. København: Pantheon forlag, ss. 48-88.

Luther, Martin (1964): *Om lydighed mod den verdslige øvrighed. I: Luthers Skrifter i Udvalg IV*. Aarhus: Aros forlag, ss. 158-210.

Hume, David (2010): *En undersøgelse av moralens principper*. Frederiksberg: Anis forlag, ss. 117-138.

Kant, Immanuel (1999): *Gundlæggelse av sædernes metafysik*. København: Reitzel forlag, ss. 39-100.

Kierkegaard, Søren (2004): *Kjerlighedens Gjerninger*. København: GADS forlag, ss. 25-101 og 312-326.

Løgstrup, K.E. (1996): *Etiske begreber og problemer*. København: Gyldendal, ss. 15-35.

Nietzsche, Friedrich (1999): *Moralens oprindelse*. Frederiksberg: Det lille Forlag, ss. 25-57

Rawls, John (2005): *En teori om retfærdighed*. Frederiksberg: Samlerens Bogklub, ss. 81-130.

Stuart Mill, John (1991): *Moral grundet på nytte og lykkepincippet*. København: Munksgaard forlag, ss. 143-186.

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora:

Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi.

Oslo: Komiteen 2006, 40 sider. <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/>

EX1003 Examen facultatum (10 stp/ECTS)

Emnekode:	EX1003
Emnenavn:	Examen facultatum
Emnenavn nynorsk:	Examen facultatum
Emnenavn engelsk:	Examen Facultatum
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000
Status:	Obligatorisk emne
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Jakob Olsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Studiepoengreduksjon:	10 stp mot EX1002 10 stp mot EX110
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemiddelliste ved eksamen	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2014

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene ved den vitenskapsteoretiske utvikling frem mot moderne tid
- gjøre rede for ulike sannhetsteorier, slik som korrespondanseteorien, koherensteorien og pragmatisk sannhetsteori
- gjøre rede for ulike vitenskapelige metoder og begreper, slik som induksjon, deduksjon, verifikasjon, falsifikasjon og paradigme
- gjøre rede for sentrale logiske emner, slik som tolkningslære, definisjonslære og argumentasjonslære
- gjøre rede for forskjellige forståelser av begrepene religion og religionsfilosofi
- gjøre rede for sentrale temaer innen religionsfilosofien, de klassiske gudsbevisene, teodiceproblemet, forholdet skapelse og tid, sekulariseringsproblematikken, forholdet naturvitenskap og religion, klassiske og nyere former for religionskritikk.
- redegjøre for den religionsfilosofiske problematikk som er knyttet til menneskesynet, religionen og erfaringen
- redegjøre for språkteoretisk problematikk i møte med religionen, og for de religionsfilosofiske utfordringer og løsninger i møte med multireligiøsitet.

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- utvikle evnen til selvstendig og kritisk tenkning
- drøfte relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger

Emnets innhold:

Emnet består av deltemaene vitenskapsteori og religionsfilosofi. Vitenskapsteorien skal gi studenten en innføring i vitenskapsfilosofiske problemstillinger. Studenten skal tilegne seg kunnskap om ulike sannhetsforståelser og ulike metoder for vitenskapelig arbeid. Sentrale emner innenfor logikken, slik som tolknings- og definisjonslære, utsagnsanalyse og argumentasjonslære, vil presenteres. Det gis videre en innføring i vitenskapshistorien

Emnets andre del gir en innføring i sentrale temaer fra religionsfilosofien. Studiet legger vekt på temaer som fanger inn forholdet mellom klassisk teisme og filosofi. Videre belyses religionens forhold til sekularisering, naturvitenskap og religionskritikk. Studiet sikter også på å formidle grunnleggende forståelse av problematikken språk og religion.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 48 undervisningstimer. Det gis 24 undervisningstimer i vitenskapsteori og 24 undervisningstimer i religionsfilosofi. Undervisningstimene består hovedsakelig av forelesninger.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i høgskolens LMS. Det er merket med *.

Vitenskapsteori:

Hauge, Lars Steinar og Bjørn Holgernes (2005): *Vitenskap og språk. En innføring i vitenskapsfilosofi og logikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, ss. 11 – 189.

McGrath, Alister E. (2010): *Science & Religion. A New Introduction*. 2. ed. Singapore: Willey-Blackwell, ss. 9 – 190, 193 – 206, 213 – 220.

Religionsfilosofi:

Enten:

Peterson, Michael, William Hasker, Bruce Reichenbach, and David Basinger (2009): *Reason and Religious Belief. An Introduction to the Philosophy of Religion*. 4. ed. Oxford University Press.

Christensen, Kurt (2008): «Den nye religionskritik – præsenteret og kritisk belyst», *Budskap 2008. Årsskrift for Fjellhaug Misjonshøgskole*. Oslo: FMH-Forlaget, ss 11 – 23.
eller:

Descartes, René (1991): *Meditationer*. København: Munksgaard forlag, ss. 133-159.

Evans, C. Stephen og R. Zachary Manis (2009): *Philosophy of Religion. Thinking about Faith*. Downers Grove, IL: IVP, s.17-137 og 156-216.

Flew, Antony (1992): "The Presumption of Atheism", *Contemporary Perspectives on Religious Epistemology*. Oxford: Oxford University Press, ss.19-32.

Kant, Immanuel (2003): *Kritik af den rene fornuft*. Frederiksberg: Det lille forlag, ss. 409-440.

Kierkegaard, Søren (1997): *Philosophiske Smuler*. København: Gads Forlag, ss. 211-306.

Løgstrup, Knud E. (1995): *Skabelse og tilintetgørelse*. København: Gyldendal forlag, ss. 245-263

Plantinga, Alvin (1992): "Is Belief in God Properly Basic?", *Contemporary Perspectives on Religious Epistemology*. Oxford: Oxford University Press, ss. 133-141.

TM1002 Innføring i nytestamentlig gresk (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM1002
Emnenavn:	Innføring i nytestamentlig gresk
Emnenavn nynorsk:	Innføring i nytestamentleg gresk
Emnenavn engelsk:	Introduction to New Testament Greek
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Knut Kåre Kirkholm
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp mot GRE151 10 stp mot GRE200 10 stp mot TM1001
Hjelpemiddelste ved eksamen:	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2017

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for grunnleggende gresk formlære og syntaks.
- et basisordforråd tilsvarende ord i Johannes 1:1-34 og 2:13-5:30 som forekommer mer enn 15 ganger i NT.

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og oversette nytestamentlige tekster med enklere vanskelighetsgrad (Johannesevangeliet).
- bruke Logos Bible Software Original Languages til å forbestemme greske ord og utføre enkle oppslag i greske ordbøker.

Emnets innhold:

Innføring i nytestamentlig gresk er et redskapsfag i rammen av et teologisk studium, og målet med å studere greske er at studentene gjennom dette skal settes i stand til selv å lese og forstå Det nye testamentet på grunnspråket. Emnet gir derfor studentene en innføring i de grunnleggende elementene i nytestamentlig gresk grammatikk og et første møte med

nytestamentlig tekst. Det undervises i formlære og grunnleggende forståelse for Det nye testamentes greske språk og øvelse i analyse og oversettelse. Det undervises både i formlære og syntaks, og det innøves et grunnleggende ordforråd basert på tekstene det er lagt opp til i pensum.

Tekstene fra Johannesevangeliet er valgt ut fra to hensyn. For det første at de har enklere vanskelighetsgrad og for det andre at tekstene siden inngår i tekstpensum i andre emner.

Videre vil det bli gitt en enkel innføring i bruken av Logos Bible Software – Original Languages (eller andre Logos pakker som inkluderer språkverktøyene i Original Languages) som verktøy for nytestamentlig tekstarbeid.

Tekster

Joh.	1,1-34	(2,5 s)
	2,13-5,30	(10 s)

Til sammen 12,5 sider fra Nestle-Aland *Novum Testamentum Graece*

Organisering og arbeidsmåter:

Studentene tilbys leksjoner/veiledning tilsvarende 50 undervisningstimer. I disse vektlegges innøving av grammatikk og hjelp til tekstarbeidet.

Hovedmålet er å få en innføring i grunnleggende grammatikk – formlære og syntaks. Samtidig trekker man tidlig inn tekster, slik at man kan anvende den innlærte grammatikken tidligst mulig. Det blir forelest over formlære, men det legges vekt på at stoffet skal innøves. Selv om mye av denne innøvelsen vil skje individuelt eller i grupper av studentkollokvier, settes det av tid til spørsmål og samtale.

Det vil også bli avholdt et kurs i bruk av Logos Bible Software.

Studiekrav

For å få avsluttende vurdering må studenten:

- bestå seks av de første sju ukeprøvene, og to av de tre siste ukeprøvene i løpet av semesteret – totalt åtte av ti ukeprøver. Ukeprøvene er knyttet til læringsmålene for den enkelte uke og omfatter både gloser og grammatikk. De vurderes med godkjent/ikke godkjent.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Oppnåelse av studiekrav som vurderingsform:

Emnet vurderes med avsluttende godkjenning av oppfylte studiekrav. Emnet vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Hvis studenten ikke består en avsluttende godkjenning av studiekrav, kan han/hun i stedet ta klausureksamen som vurderingsform.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En tretimers skoleeksamen som vurderes til «bestått» / «ikke bestått».

Pensumlitteratur:

Tekstutgaver:

Nestle-Aland (1993): *Novum Testamentum Graece*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 27. utgave (eller senere).

Grammatikk:

Leivestad, R. (1996): *Nytestamentlig gresk grammatikk*. Oslo: Universitetsforlaget. Ny utgave ved B.H. Sandvei, 1996, eller senere.

Sandvei, B. H. (1998): *Øvingshefte for begynnere i koinégresk* (6. utg). Oslo: MF's Litteraturtjeneste.

Logos Bible Software:

Bibel- og språk programmet Logos Bible software – Original Languages (eller andre Logos-pakker som inkluderer språkverktøyene i Logos Original Languages)

Andre hjelpemidler:

Sandvei, B.H. (2004): *Gloseguide til det greske nytestamente* (4. utg). Oslo: MF's Litteraturtjeneste.

Sandvei, B. H. (2006): *Greske tekster: hjelpebok til studiet av NT-tekster*. Oslo: Litteraturtjenesten MF.

TM1003 Nytestamentlige greske tekster (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM1003
Emnenavn:	Nytestamentlige greske tekster
Emnenavn nynorsk:	Nytestamentlege greske tekstar
Emnenavn engelsk:	New Testament Greek Texts
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000 (Grunnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Ivar Vegge
Obligatoriske forkunnskaper:	Bestått TM1002 eller tilsvarende
Anbefalte forkunnskaper:	
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp mot GRE151 10 stp mot GRE200 10 stp mot TM1001
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste E
Gjelder fra:	1. august 2017

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten:

- gjøre rede for alle greske ord som forekommer mer enn 15 ganger i NT
- ha god kjennskap til gresk formlære og syntaks

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og oversette utvalgte nytestamentlige tekster fra grunnspråket og analysere disse syntaktisk
- finne, vurdere og henviser til greske ordbøker, syntaktiske analyser og grammatikker i arbeidet med gresk nytestamentlig tekst, blant annet ved bruk av Logos Bible Software – Original Languages

Emnets innhold:

Innføring i nytestamentlig gresk er et redskapsfag i rammen av et teologisk studium, og målet med å studere gresk er at studentene gjennom dette skal settes i stand til selv å lese og forstå Det nye testamentet på grunnspråket. Emnet arbeider videre med nytestamentlig gresk grammatikk og med opparbeidelsen av et sentralt ordforråd.

Dette arbeidet skjer gjennom lesning av tekster fra forskjellige typer nytestamentlige litteraturtyper og med ulik vanskelighetsgrad.

Arbeidet med Logos Bible Software vil bli videreført og studentene vil øve på å bruke programmet til arbeidet med å analysere tekster syntaktisk.

Siden nytestamentlig gresk er et redskapsfag for det videre arbeidet med Det nye testamente, vil en stor andel av tekstutvalget være identisk med tekstene som inngår i andre eksegetiske emner, særlig TM2003.

Tekster:

Mark.	1,1-2,17	(6 s)
	4	(3,5 s)
	5,21-43	(2 s)
	6,30-52	(2,5 s)
	8,27-9,8	(2 s)
	14,12-25	(1 s)
	15,1-16,8	(5 s)
		= 22 sider
Luk	1,1-4	(0,3 s)
	2,1-20	(1,7 s)
	6,12-49	(3,5 s)
		= 5,5 sider
Joh.	10,1-21	(1,5 s)
	13-17	(13 s)
	20,1-21,25	(5,5 s)
		= 20 sider
Rom.	1,1-19	(1,5 s)
	Rom 3:9-9,13	(11,5 s)
	10,1-13	(1,5 s)
	11,25-32	(0,5 s)
	12,1-8	(0,8 s)
	13,1-14	(1,2 s)
	15,1-6	(0,5 s)
		= 17,5 sider
1 Kor	13,1-13	(1 s)
		= 1 side

Til sammen: 66 sider fra Nestle-Aland *Novum Testamentum Graece*

Organisering og arbeidsmåter:

Studentene tilbys leksjoner/veiledning tilsvarende 48 undervisningstimer. I disse vektlegges undervisning i grammatikk og hjelp til tekstarbeidet. Men det vil også være en jevnlig repetisjon av formlæren.

Vekten ligger på arbeid med tekster fra det greske NT. Et representativt utvalg av tekster fra pensum gjennomgås i forelesningsform, med særlig vekt på analyse og syntaks. Det settes dessuten av tid til spørsmål og samtale omkring andre tekster fra pensum som studentene, enkeltvis eller i grupper av studentkollokvier, gjennomgår. En fortsetter videre arbeidet med å bygge seg opp et godt ordforråd, blant annet gjennom mindre tester.

Vurdering og eksamen:

En firetimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Tekstutgaver:

Nestle-Aland (1993): *Novum Testamentum Graece*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 27. utgave (eller senere).

Grammatikk:

Leivestad, R. (1996): *Nytestamentlig gresk grammatikk*. Oslo: Universitetsforlaget. Ny utgave ved B.H. Sandvei, 1996, eller senere.

Sandvei, B. H. (1998): *Øvingshefte for begynnere i koinégresk* (6. utg). Oslo: MF's Litteraturtjeneste.

Logos Bible Software:

Bibel- og språk programmet Logos Bible software – Original Languages (eller andre Logos-pakker som inkluderer språkverktøyene i Logos Original Languages)

Anbefalte ordbøker:

Danker, F. W. (2000): *Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, 3rd ed., Chicago: University of Chicago Press. (Kan kjøpes som tillegg til Logos Bible software - Original Languages)

Liddell, H. G., Scott, R., Jones, H. S., & McKenzie, R. (1996): *A Greek-English lexicon*. Oxford: Clarendon Press (evt. inkludert i Logos Bible software - Original Languages).

Louw, Johannes P., og Eugene A. Nida. (1988): *Greek-English Lexicon of the New Testament: Based on Semantic Domains*. New York: United Bible Societies, 1988 eller senere (evt. inkludert i Logos Bible software - Original Languages)

Andre hjelpemidler:

Sandvei, B.H. (2004): *Gloseguide til det greske nytestamente* (4. utg). Oslo: MF's Litteraturtjeneste.

Sandvei, B. H. (2006): *Greske tekster: hjelpebok til studiet av NT-tekster*. Oslo:
Litteraturtjenesten MF.

Zerwick, M. / Grosvenor, M. (1981): *A Grammatical Analysis of the Greek New Testament*,
Roma: Bible Institute Press, 1981 eller senere.

10. 2 Emnebeskrivelser for fordypningsnivå (2000-nivå)

TM2003 Johannesevangeliet og Romerbrevet (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2003
Emnenavn:	Johannesevangeliet og Romerbrevet
Emnenavn nynorsk:	Johannesevangeliet og Romarbrevet
Emnenavn engelsk:	John and Romans
Studiepoeng:	10
Nivå:	2000 (Fordypningsnivå)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Ivar Vegge
Obligatoriske forkunnskaper:	TM1002 og TM1003.
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1001 og RLE1007
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	2 stp mot KRL212
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for tilblivelse, sjanger, litterær oppbygning og innhold til Johannesevangeliet og Romerbrevet
- eksegere følgende tekster fra Johannesevangeliet ut fra gresk tekst: Joh 1,1-34; 2,13-5,30; 13,1-17,26 og 20,1-21,25
- eksegere følgende tekster fra Romerbrevet ut fra gresk tekst: Rom 1,1-27; 2,1-16; 3,1-9; 3,19-31; 4,1-8; 5,1-21; 6,1-14; 7,1-8,11; 9,1-13; 11,25-32; 12,1-8; 13,1-10 og 15,1-6
- gjøre rede for det tekstkritiske apparatet til disse tekstene og for vitenskapelige metoder og hermeneutiske spørsmål med relevans for studiet av disse tekstene
- gjøre rede for tekstenes relasjon til den større kanoniske sammenheng og for teologiske hovedtemaer i Johannesevangeliet og Romerbrevet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, kritisk vurdere og korrekt henvise til faglig informasjon og argumentasjon i en selvstendig analyse av en tekst eller problemstilling til Johannesevangeliet og Romerbrevet
- detalj-eksegere utvalgte greske tekster i Johannesevangeliet og Romerbrevet på en metodisk, selvstendig og faglig måte med bruk av ulike vitenskapelige metoder, særlig språklige, historiske og litterære/retoriske
- argumentere kritisk for og imot alternative fortolkninger på metodisk og hermeneutisk reflektert vis

Emnets innhold:

Emnet presenterer ulike vitenskapelige metoder med relevans for studiet av Johannesevangeliet og Romerbrevet. Den litterære og retoriske vektleggingen tilsier at en helhetlig lesing av Johannesevangeliet og Romerbrevet står sentralt i emnet. Tekstene studeres på grunnlag av gresk tekst og tolkes i lys av deres historiske kontekst. Det legges særlig vekt på tekstenes strukturelle, litterære og teologiske særpreg.

Følgende tekster fra Johannesevangeliet skal detaljseksegres: Joh 1,1-34; 2,13-5,30; 13,1-17,26 og 20,1-21,25. Det gis en innføring i sentrale teologiske temaer fra Johannesevangeliet som kristologi, tegnene, Talsmannen, presentisk og futurisk eskatologi og begrepsparene: liv – død, lys – mørke, sannhet – løgn.

Følgende tekster fra Romerbrevet skal detaljseksegres: Rom 1,1-27; 2,1-16; 3,1-9; 3,19-31; 4,1-8; 5,1-21; 6,1-14; 7,1-8,11; 9,1-13; 11,25-32; 12,1-8; 13,1-10 og 15,1-6. Det gis en innføring i sentrale teologiske temaer fra Romerbrevet som synden, loven, rettferdiggjørelse, dåpen og det nye liv, «jeg-et» i Rom 7, Ånden, Israels plass i frelseshistorien og formaninger.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer og vil hovedsakelig bestå av forelesninger og arbeid med oversettelse av bibeltekster. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).
3. Levere inn og få godkjent en oppgave over en oppgitt tekstkritisk case. Oppgaven skal være på 500-1000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Den skal inneholde en redegjørelse for den ytre bevitnelsen av de tekstkritiske alternativene og en vurdering av hvilken variant som mest sannsynlig gjengir den opprinnelige teksten.

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen. For å få adgang til å gå opp til eksamen, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Levere inn og få godkjent en oppgave over en oppgitt tekstkritisk case. Oppgaven skal være på 500-1000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Den skal inneholde en redegjørelse for den ytre bevitnelsen av de tekstkritiske alternativene og en vurdering av hvilken variant som mest sannsynlig gjengir den opprinnelige teksten.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Følgende tekster skal studeres ut fra gresk tekst:

Joh 1,1-34; 2,13-5,30; 13,1-17,26 og 20,1-21,25

Rom 1,1-27; 2,1-16; 3,1-9; 3,19-31; 4,1-8; 5,1-21; 6,1-14; 7,1-8,11; 9,1-13; 11,25-32; 12,1-8; 13,1-10 og 15,1-6

Johannesevangeliet:

Nestle-Aland (1993): *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 27. utgave (73 s. x 2 =146 s.), eller senere utgaver.

*Carson, D. A. og Moo, Douglas J. og Morris, Leon (1992): *An Introduction to the New Testament*, Grand Rapids: Zondervan, ss. 135-176 (42 s.)

Köstenberger, Andreas J. (2013): *Encountering John. The Gospel in Historical, Literary, and Theological Perspective*. (2nd. Ed.) Grand Rapids: Baker, ss.51-206 (154 s.)

*Carson, D.A. (1991): *The Gospel According To John*. Leicester: Inter-Varsity, ss.111-139; 250-259; 510-521; 532-542 og 560-567 (70 s.)

Romerbrevet:

Nestle-Aland (1993): *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 27. utgave (22 s. x 2 = 44 s.), eller senere utgaver.

*Carson, D. A. og Moo, Douglas J. og Morris, Leon (1992): *An Introduction to the New Testament*, Grand Rapids: Zondervan, s. 239-255 (16 s.)

Moo, Douglas (1996): *The Epistle to the Romans*. Grand Rapids: Eerdmans, s. 63-79; 218-255; 314-350 og 467-493 (115 s.)

Moo, Douglas (2002): *Encountering the Book of Romans: A Theological Survey*. Grand Rapids: Baker Academic.

TM2004 Nytestamentlig bibelteologi (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2004
Emnenavn:	Nytestamentlig bibelteologi
Emnenavn nynorsk:	Nytestamentleg bibelteologi
Emnenavn engelsk:	New Testament Theology
Studiepoeng:	10
Nivå:	2000 (Fordypningsnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Professor Sverre Bøe.
Obligatoriske forkunnskaper:	RLE1001
Anbefalte forkunnskaper:	TM1002, TM1003, RLE1007 (evt. annet NT emne med eksegesi)
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp mot TM2005
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for sentrale emner i nytestamentlig bibelteologi og i dets forskningshistorie, begrenset til synoptisk bibelteologi, paulinsk bibelteologi inkludert Pastoralbrevene, Hebreerbrevet og Johannes' Åpenbaring
- gjøre rede for vitenskapelige metoder og hermeneutiske spørsmål med relevans for studiet av den nytestamentlige bibelteologi
- gjøre rede for viktige trekk i urkirkens utvikling fra en jødisk disippelkrets til en kirke bestående av både jødekristerne og hedningkristerne

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- drøfte en gitt problemstilling knyttet til nytestamentlig bibelteologi
- anvende ulike innfallsvinkler og perspektiver på drøftingen av temaene på en metodisk og hermeneutisk reflektert måte
- fremstille og formidle fortolkninger av nytestamentlig bibelteologi klart og forståelig

Emnets innhold:

Emnet består av to større helhetsfremstillinger av nytestamentlig bibelteologi, henholdsvis til synoptisk og paulinsk bibelteologi, og dernest av kortere fremstillinger av hovedtemaer i Pastoralbrevene, Hebreerbrevet og Johannes' Åpenbaring. Emnet tilstreber en balanse mellom analyse og syntese, mellom sensitivitet for de enkelte bibeltekstene og en evne til å se sammenhenger, helhet og særpreg. Sentrale spørsmål som forståelsen av Jesus, av mennesket, av frelsen og etiske forhold går igjen i alle deler av emnet, samtidig som det gis rom for drøfting av særpreg i de ulike deler av tekstene som drøftes.

Emnet skal gi rom for en bred drøfting av ulike posisjoner i forskningen omkring nytestamentlig bibelteologi. Kontroversielle spørsmål i synoptisk bibelteologi som den historiske Jesus, forståelsen av Guds rike og Jesu selvbevissthet drøftes bredt. Tilsvarende vil det i paulinsk bibelteologi legges vekt på debatten omkring et nytt Paulus-perspektiv, på tro og frelse, på de troendes identitet og livsutfoldelse og på menighet og eskjatalogi. Også Pastoralbrevene vil bli drøftet. Endelig tar emnet opp hovedtemaene i Hebreerbrevet og Johannes' Åpenbaring.

Undervisningen vil også i noen grad fokusere på den tidlige fremveksten av urkirken som bestående av både jødekristne og hedningkristne og for aposteltidens misjonstanke. Undervisningen baserer seg på bibeltekstene i oversettelse, men vil også trekke inn viktige ord og begreper fra den greske teksten.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har 40 undervisningstimer. Disse fordeles med 14 timer hver på henholdsvis synoptisk og paulinsk bibelteologi og fire timer hver på henholdsvis Pastoralbrevene, Hebreerbrevet og Johannes' Åpenbaring. Undervisningen består hovedsakelig av forelesninger.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Kvalbein, Hans (2008): *Jesus. Hva ville han? Hvem var han? En innføring i de tre første evangeliens budskap*. Oslo: Luther (370 s.)

Sandnes, Karl Olav (1996): *I tidens fylde – en innføring i Paulus' teologi*. Oslo: Luther (317 s.)

Thielman, Frank (2005): *Theology of the New Testament*, Grand Rapids: Eerdmans, 408-437 og 585-650 (95 s.)

TM2005 Nytestamentlig samtidshistorie og teologihistorie (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2005
Emnenavn:	Nytestamentlig samtidshistorie og teologihistorie
Emnenavn nynorsk:	Nytestamentleg samtidshistorie og teologihistorie
Emnenavn engelsk:	New Testament History and History of Theology
Studiepoeng:	10
Nivå:	2000 (Fordypningsnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	
Obligatoriske forkunnskaper:	TM1002 og TM1003
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1001 og RLE1007
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp mot TM2004
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for sentrale emner i nytestamentlig samtidshistorie inkludert religiøse og sosiale hovedstrømninger i NTs samtid
- gjøre rede for sentrale emner i nytestamentlig teologihistorie og forskningshistorie, så som Guds rike, kristologi, soteriologi, antropologi, synden og loven, Ånden og livet, menigheten og Israel, eskjatologi og livet etter døden
- gjøre rede for problemfelt og hovedteorier i studiet av den nytestamentlige teologihistorie

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og korrekt henvise til faglig informasjon og argumentasjon i en selvstendig analyse av spørsmål knyttet til nytestamentlig samtids- og teologihistorie
- anvende ulike innfallsvinkler og perspektiver i en selvstendig drøfting av en gitt problemstilling knyttet til nytestamentlig samtids- og teologihistorie og fremstille og formidle fortolkninger av disse emner klart og forståelig

- argumentere kritisk for og imot alternative fremstillinger av nytestamentlig samtids- og teologihistorie på metodisk og hermeneutisk reflektert vis
- fremstille og formidle viten om politiske, religiøse, filosofiske, teologiske og sosiale forhold på Det nye testamentets tid

Emnets innhold:

Emnet består av en innføring i NT-samtidshistorie og NT-teologihistorie. Med NT-teologihistorie menes en historisk beskrivelse av teologiske ideer i Det nye testamentet og deres gjensidige forhold. Det gir en innføring i sentrale teologiske temaer i NT (så som Guds rike, kristologi, soteriologi, antropologi, synden og loven, Ånden og livet, menigheten og Israel, eskjatologi og livet etter døden), herunder særlig problemfelt og hovedteorier i en nytestamentlig teologihistorie. Bl.a. det teologihistoriske aspekt gjør det naturlig å behandle emnet på bakgrunn av en innføring i de historiske, politiske, religiøse, filosofiske, og sosiale forhold på NTs tid, som da utgjør det andre delemnet.

Det leses det meste av to større helhetsfremstillinger av henholdsvis nytestamentlig teologihistorie og nytestamentlig samtidshistorie, supplert med hensiktsmessige utdrag fra andre verker.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har 40 undervisningstimer. Disse fordeles likt mellom nytestamentlig samtidshistorie og nytestamentlig teologihistorie. Undervisningen består hovedsakelig av forelesninger.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).
3. Levere inn og få godkjent en bokrapport for den av de to bøkene i pensum, hvis hovedområde studenten ikke skriver oppgave innenfor. Rapporten skal være på 1200 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Den skal inneholde en redegjørelse for bokens karakter, oppbygning og hovedtanker

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Nyttestamentlig samtidshistorie:

Hjort, Birgitte Graakjær (2003): *Det Nye Testamentes omverden. Om politiske, religiøse og filosofiske forhold på Det Nye Testamentes tid.* Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, ss.5-316 (312 s.)

Meeks, Wayne A. (1983): *The First Urban Christians: The Social World of the Apostle Paul.* New Haven: Yale University Press, ss.74-110 og 221-230. (45 s.)

Stark, Rodney (1997): *The Rise of Christianity.* San Francisco: Harper & Collins, ss.3-47 og 217-218. (46 s.)

Nyttestamentlig teologihistorie:

Räisänen, Heikki (2010): *The Rise of Christians Beliefs. The Thought World of Early Christians.* Minneapolis: Fortress Press, ss.79-405. (326 s.)

Eller:

Dunn, James D. G. (1990): *Unity and Diversity in the New Testament. An Inquiry into the Character of Earliest Christianity.* London: SCM Press, ss.1-425. (425 s.)

TM2006 Jesus Kristus i Bibelen, bekjennelse og kontekst (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2006
Emnenavn:	Jesus Kristus i Bibelen, bekjennelse og kontekst
Emnenavn nynorsk:	Jesus Kristus i Bibelen, vedkjenning og kontekst
Emnenavn engelsk:	Jesus Christ in the Bible, Confession and Context
Studiepoeng:	10
Nivå:	2000 (Fordypningsnivå)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Arne Helge Teigen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp. mot BMM2006
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for sentrale punkter i det bibelske grunnlaget for læren om Jesus Kristus og hans frelsesgjerning
- gjøre rede for grunntrekkene i utviklingen av det kristologiske dogme i oldkirken, og under reformasjonen
- presentere og forklare forskjellige tolkninger av kristologi og frelse, i eldre og moderne tid
- gjøre rede for enkelte moderne kontekstuelle tolkninger av kristologi og frelsesforståelse

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- drøfte forskjellige sider ved kristologi og frelsesforståelse i lys av helhetlige perspektiver
- fremstille og begrunne egen oppfatning av kristologi og frelsesforståelse

- finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff om kristologi og frelseslære og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling
- beherske relevante faglige verktøy, teknikker og arbeidsformer

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i det bibelske grunnlaget for læren om Jesus Kristus og hans frelsesgjerning. Det gis en innføring for sentrale bibeltekster som har hatt størst betydning for utviklingen av kirkens lære om Kristi person og gjerning. Emnet gir videre en innføring i hvordan kristologien og frelseslæren er blitt forstått i den teologihistoriske utvikling og kontekst med særlig vekt på oldkirken, reformasjonen og moderne tid. Emnet vil også gi innsikt i moderne kontekstuelle tilretteleggelser av læren om Kristi person og frelsesgjerning.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har 40 undervisningstimer og består hovedsakelig av forelesninger. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

4. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
5. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Austad, Torleiv (2012): *Kristologi en innføring*. Oslo: Cappelen Damm Høyskoleforlaget, ss.60-132, 163-214.

Jeffery, Steve; Ovey, Mike; Sach, Andrew (2007): *Pierced for our Transgressions. Rediscovering the glory of penal substitution*. Nottingham: Inter Varsity Press; ss. 33- 186, 205-303.

Kärkkäinen, Veli-Matti (2003): *Christology. A Global Introduction, an Ecumenical, International, and Contextual Perspective*. Michigan: Baker Academic; ss. 189-286.

Skarsaune, Oskar (1999): *Inkarnasjonen. Myte eller faktum?* Oslo: Lunde; ss. 9-127.

Masaki, Naomichi (2008): "Contemporary Views on Atonement in Light of the Lutheran Confessions" i: *Concordia Theological Quarterly*, vol. 72/4 ss. 305-326

Gibbs, Jeffrey A (2008): "The Son of God and the Father's Wrath: Atonement and Salvation in Matthew's Gospel" i: *Concordia Theological Quarterly* vol. 72/3 ss. 211-225.

Scaer, Peter J. (2008): "The Atonement in Mark's Sacramental Theology" i: *Concordia theological quarterly* vol. 72/3 ss. 227-242.

Gieschen Charles A. (2008): "The Death of Jesus in the Gospel of John: Atonement for Sin?" i: *Concordia Theological Quarterly* vol. 72/3 ss. 243-260.

Hagen, Kenneth (1997): "Luther on Atonement-Reconfigured" i: *Concordia Theological Quarterly* vol. 61/4 ss. 251-276.

TM2008 Misjonsteologi (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2008
Emnenavn:	Misjonsteologi
Emnenavn nynorsk:	Misjonsteologi
Emnenavn engelsk:	Theology of Mission
Studiepoeng:	10
Nivå:	2000 (Fordypningsnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	10 stp mot MIS201
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

- gjøre rede for det bibelske grunnlaget for misjonsoppdraget, både det gammeltestamentlige og det nytestamentlige og sammenhengen mellom dem
- gjøre rede for grunntrekk i misjonsteologiens historie
- gjøre rede for de grunnleggende spørsmålene innen misjonsvitenskapen
- gjøre rede for misjonsteologiske spørsmål generelt og med henblikk på samtiden
- gjøre rede for spørsmål knyttet til økumenikk i dagens misjonsvirksomhet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- anvende den kunnskap emnet har bidratt til innen bibelens misjonsteologi i arbeidet med å tilrettelegge det kristne misjonsoppdragets grunnlag og målsetting
- anvende den kunnskap emnet har bidratt til innen den systematiske misjonsteologien, i debatter, i egne arbeider og i eventuelt framtidig misjonsarbeid
- anvende den kunnskap emnet har bidratt til innen økumenikken, i debatter, i egne arbeider og i eventuelt framtidig misjonsarbeid
- selvstendig kunne finne og henvise til relevant materiale, som kan belyse en problemstilling innen misjonsteologien

Emnets innhold:

Emnet vil gi en innføring i det bibelske og teologiske grunnlaget for kirkens misjonsoppdrag. Med utgangspunkt i Matteus 28,16-20 og 2. Korinterbrev 5,11-21 vil man fra et helbibelsk perspektiv redegjøre for den bibelske kontekst og ramme som misjonsoppdraget springer ut fra og hører hjemme innenfor. Videre vil man ut fra 1. Korintierbrev 8 og 10 se på de utfordringer som urkirkens misjonsvirksomhet stod overfor og videre drøfte forholdet mellom jøder og hedninger med tanke på kirkens misjonsoppdrag. Emnet gir også en innføring i misjonstankens begrunnelse i teologihistorien og en systematisk-teologisk begrunnelse for misjon med utgangspunkt i læren om den treenige Gud, kirkeforståelsen og forholdet mellom kristendom og de andre religioner. Den systematisk-teologiske begrunnelsen vil særlig drøfte hvordan det kristne misjonsoppdraget kan utfoldes i vår tid, i lys av den økumeniske og samfunnsmessige kontekst.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer, og består av både forelesninger og seminarer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Bibelteologisk del:

Köstenberger, Andreas J. og Peter T. O'Brien (2001): *Salvation to the Ends of the Earth. A Biblical Theology of Mission*. NSBT 11. Illinois: Inter Varsity Press, ss. 19-270.

Systematisk teologisk del:

Ahonen, R. A. (2000): *Mission in the New Millenium. Theological Grounds for World Mission*. Translated by Michael Cox and John Mills. Helsinki: The Finnish Evangelical Lutheran Mission, ss. 12-49, 71-265.

Berentsen, Engelsviken, Jørgensen (2004): *Missiologi i dag. 2. utg.* Oslo: Universitetsforlaget, ss. 77-170, 220-241, 262-294 og 381-396.

Goheen, Michael W. (2015): «Som Faderen har udsendt mig, sender jeg også jer: Lesslie Newbigins missionale ekklesiologi,» i Jeppe Bach Nicolajsen (red.). *Missional kirke i et pluralistisk samfund*. Fredericia: Kolon, ss. 28-48.

Redse, Arne. (2008): «Epistemological Basis in Interfaith Dialogues – a Neglected Issue?» i *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap* 2/2008: ss. 101-123.

<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4182/3499>

Redse, Arne. (2007): «Freedom of Religion, Religious Tolerance, and the Future of Christian Mission in the Light of Samuel P. Huntington's Thesis on Clash of Civilizations and the Remaking of the World Order,» i *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap* i 4/2007: ss. 259-278.

<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4172/3489>.

Redse, Arne (2011): «Religionsfridom, toleranse og misjon,» i *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap* 3-4/2011: ss. 248-265.

<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4259/3576>

TM2009 Misjon i kontekst (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2009
Emnenavn:	Misjon i kontekst
Emnenavn nynorsk:	Misjon i kontekst
Emnenavn engelsk:	Mission in Context
Studiepoeng:	10
Nivå:	2000 (Fordypningsnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp mot MIS202 5 stp mot MIS203 2 stp mot MIS202-202 3 stp mot MIS202-203 5 stp mot TM1511 2 stp mot TM1512
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for sentrale begreper, teorier og modeller innenfor kulturanalyse og kontekstualisering
- gjøre rede for grunnleggende innhold, sammenhenger og problemstillinger innenfor kultur, kulturanalyse og kulturmøteforhold
- gjøre rede for forskjellige syn på forholdet mellom kultur og evangelium, og ulike måter å tilnærme seg en annen kultur og virkelighetsforståelse
- gjøre rede for vesentlige tendenser og utfordringer i global misjon
- gjøre rede for utfordringer knyttet til å leve i andre kulturer

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- anvende kunnskap fra fagets enkelte deler og trekke inn relevant materiale fra faglitteratur

- identifisere, analysere og kritisk vurdere problemstillinger innenfor kultur og kulturmøteforhold, i diskusjoner, i egne fremstillinger og i eventuelt fremtidig arbeid innen misjon og kirke
- identifisere, analysere og kritisk vurdere problemstillinger innenfor kontekstualisering og tilnærming til andre virkelighetsforståelser, i diskusjoner, i egne fremstillinger og i eventuelt fremtidig arbeid innenfor misjon og kirke
- identifisere, analysere og kritisk vurdere vesentlige tendenser og utfordringer i global misjon, i diskusjoner, i egne fremstillinger og i eventuelt fremtidig arbeid innen misjon og kirke
- reflektere kritisk over egen rolle i interkulturelt samarbeid og eventuelt fremtidig arbeid innen misjon og kirke

Emnets innhold:

Emnet vil ta for seg de to temaene globale misjonstrender og roller i misjon (5 stp.) og kulturanalyse og kontekstualisering (5 stp.).

Temaet globale misjonstrender og roller i misjon gir en innføring i kontemporære utviklingstrekk ved den globale kirken og setter fokus på hvordan endringer i den globale kirken påvirker internasjonale misjonsutfordringer. Dette innebærer kristenhetens globale og polysentriske karakter, syn på religionene og misjon overfor disse, og misjon som agent for religiøs forandring utfordret av pluralisme, postmodernitet og spiritualitet. Videre tar emnet opp ulike utfordringer knyttet til kulturskifteproblematikk med særlig fokus på misjonærrollen. Dette innebærer bl.a. problemstillinger knyttet til misjonæridentitet og kall, familieliv, kjønnsstatistikk og samarbeidsrelasjoner i møte med andre kirker og kulturer.

Det andre hovedtemaet er kulturanalyse og kontekstualisering. Temaet gir en innføring i forskjellige teorier og modeller for kultur, verdensbilde, kulturanalyse og interkulturell sensitivitet. Det redegjøres for hvordan teorier og modeller kan anvendes for bedre å forstå menneskers kulturelle kontekster, deres virkelighetsforståelse og for bedre å tilnærme seg disse med evangeliet. Temaet har en sosialantropologisk innfallsvinkel for å gi studentene kunnskap om kulturbegrep, samfunnsbygging, sosiale prosesser, rolleforhold, normer, verdier og kulturell helhetsforståelse. Det legges også vekt på selvkritisk bearbeidelse av holdninger til mennesker, verdier, praksis og samarbeid på tvers av kulturer. Det gis videre en innføring i teorier og syn på forholdet mellom evangeliets universelle karakter og kultur som uttrykk for lokal mangfoldighet, om evangeliets evne til å oversettes og inkarneres i enhver kultur, om forskjellige kontekstualiseringstyper, om syn på anvendelse av disse, og grenser og utfordringer for kontekstualisering i misjon og menighetsbygging.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av 40 undervisningstimer. Det undervises henholdsvis 20 timer hver i teamene globale misjonstrender og roller i misjon og kulturanalyse og kontekstualisering. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform tilbyr høgskolen fagspesifikk

oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til kausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Globale misjonstrender og roller i misjon:

*Jenkins, Philip (2011): *The Next Christendom: The Coming of Global Christianity*. Oxford: University Press (3rd ed.) ss. 201-236.

*Kim, Elijah F. (2012): *The Rise of the Global South: The Decline of Western Christendom and the Rise of Majority World Christianity*. Eugene, Oregon: Wipf and Stock Publishers, ss. 362-425.

*Moreau, A. Scott og Corwin, Cary R. og McGee, Gary B. 2. ed. (2015): *Introducing World Missions: A Biblical, Historical, and Practical Survey*. Grand Rapids: Baker Academic, ss. 265-279.

Pocock, Michael og Van Rheenen, Gailyn og McConnell, Douglas (2005): *The Changing Face of World Missions: Engaging Contemporary Issues and Trends*. Grand Rapids: Baker Academic, ss. 21-159; 279-297.

Steffen, Tom og Douglas, Lois McKinney (2008): *Encountering Missionary Life and Work: Preparing for Intercultural Ministry*. Grand Rapids: Baker Academic, ss. 47-61; 85-101; 201-319.

Kulturanalyse og kontekstualisering:

Gravaas, Hans Aage: *Self-Theologization som missiologisk mål og prinsipp*. I: Innsyn 1, 2000, ss.11-14. <http://fih.fjellhaug.no/wp-content/uploads/Innsyn-2000-1.pdf>

Hiebert, Paul (1985): *Anthropological Insights for Missionaries*. 23. opptrykk 2008. Grand Rapids: Baker Academic, ss. 29-58; 111-137; 193-224 (89)

Hiebert, Paul (1994): *Anthropological Reflections on Missiological Issues*. Grand Rapids: Baker Academic, ss. 19-51, 75-92. (51)

Howell, Brian and Paris, Jenell W. (2011): *Introducing Cultural Anthropology*. Grand Rapids, Baker Academic, ss.1-246. (246)

TM2010 Utvalgte tekster fra GT (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2010
Emnenavn:	Utvalgte tekster fra GT
Emnenavn nynorsk:	Utvalde tekstar frå GT
Emnenavn engelsk:	Selected Texts from the Old Testament
Studiepoeng:	10
Nivå:	2000 (Fordypningsnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Professor Jens Bruun Kofoed
Obligatoriske forkunnskaper:	TM1501
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1001 og RLE1007
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	8 stp. mot TM2002
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for eksegetiske metoder som er relevante for en kritisk beskrivelse av tekstens form og innhold
- gjøre rede for tekstens litterære særpreg og historiske bakgrunn
- gjøre rede for den vitenskapelige debatten omkring tekstenes historiske forankring
- demonstrere god innsikt i betydningen den moderne forskningen har tillagt tekstene i sin forståelse av andre gammeltestamentlige skrifers tilblivelse, teologi og sluttform
- gjøre rede for sentrale momenter i tekstenes virkningshistorie innenfor jødisk og kristen tradisjon

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- oversette og eksegere et utvalg tekster fra BHS.
- identifisere og vurdere de tekstkritiske kommentarer i BHS (eller Quinta), som har betydning for forståelsen av den hebraiske teksten
- finne og bruke leksikalske og grammatiske hjelpemidler som hjelp til å forholde seg kritisk til oversettelse og eksegese av teksten

- finne og anvende relevante litterære og eksegetiske metoder til å fortolke teksten, beskrive dens litterære og historiske bakgrunn og bestemme dens teologiske hovedpunkter
- demonstrere god forståelse for den historiske og litterære bakgrunn for et utvalg bøker i Det gamle testamente.
- relatere fortolkningen av tekstene til moderne problemstillinger og aktuell samfunnsdebatt

Emnets innhold:

Emnet er et detaljsegetisk emne som sikter på å gi en innføring i sentrale tekster og teologiske hovedpunkter i et utvalg bøker i Det gamle testamente. De angitte pensumtekstene vil bli gjenstand for et detaljsegetisk studium med vekt på deres historiske, litterære og tematisk/teologiske sider. Detaljsegesen vil basere seg på den hebraiske grunnteksten. Det vil også bli brukt tid på innledningsspørsmål, tekstenes virknings- og forskningshistorie, og på hermeneutiske refleksjoner knyttet til arbeidet med å relatere tekstene til moderne problemstillinger og aktuell samfunnsdebatt.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer og vil hovedsakelig bestå av forelesninger og arbeid med oversettelse av bibeltekster. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).
3. Få godkjent en test hvor man demonstrerer ferdigheter i bruk av hebraisk grunntekst.

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Følgende tekster skal studeres ut fra hebraisk tekst:

1 Mos 6:1-12; 11:1-9; 15:1-21; 2 Mos 19:1-20:1; 21:1-36; 22:20-23:13; 24:3-8; 3 Mos 9:15-24; 16:1-10; 5 Mos 17:14-20; 1 Kg 1:1-2:11; 3:1-28; Jes 2:1-5; 7; 40:1-31; 52:13-53:12; Sal 2; 8; 22; 25; 46; 51; 85; 104; Job 38:1-15; 42:1-6; Ord 8:22-36

*Childs, Brevard (2001): *Isaiah: A Commentary* (Old Testament Library). Philadelphia: Westminster John Knox. ss. 1-10; 28-31; 60-68; 289-310; 309-311; 407-423.

*Dozeman, Thomas B. (2009): *Exodus* (Eerdmans Critical Commentary). Grand Rapids: Eerdmans. ss. 411-496.

*Goldingay, John (2006): *Psalms 1-41* (Baker Commentary on the Old Testament). Grand Rapids: Eerdmans. ss. 92-106; 153-161; 320-354; 366-378.

*Goldingay, John (2007): *Psalms 42-89* (Baker Commentary on the Old Testament). Grand Rapids: Eerdmans. ss. 64-73; 122-40; 603-616.

*Goldingay, John (2008): *Psalms 90-150* (Baker Commentary on the Old Testament). Grand Rapids: Eerdmans, ss. 178-199.

*Grogan, Geoffrey W. (2008). *Psalms* (The Two Horizons of Old Testament Commentary). Grand Rapids: Eerdmans, ss.1-39.

*Hamilton, Victor P. (2011). *Exodus* (Exegetical Commentary). Grand Rapids: Baker Academic, ss. 367-393; 411-432.

*Kjøller-Rasmussen, Leif (1994). *Jobs Bog* (Credokommentaren). København: Credo Forlag, ss. 13-36; 377-383; 411-413.

Lemche, Niels Peter (2008): *Det Gamle Testamente mellom historie og teologi*. København: Anis. Side 199-304.

*McConville, J. G. (2002). *Deuteronomy*. (Apollos Old Testament Commentary 5). Downers Grove, Illinois: IVP Academic. ss. 17-51; 283-284.

- *Milgrom, Jacob (1991). *Leviticus 1-16: A New Translation with Introduction and Commentary*. (The Anchor Bible 3). New York: Doubleday. ss. 582-591; 1009-1024.
- *Provan, Ian W. (1995): *1 and 2. Kings* (New International Biblical Commentary). Peabody, Massachusetts: Hendrickson, ss. 1-36; 43-52.
- Walton, John H (2018): *Ancient Near Eastern Thought and the Old Testament*. Grand Rapids: Baker Academic. ss. 87-329.
- *Watts, J. W. (2013). *Leviticus 1-10*. (Historical Commentary on the Old Testament). Leuven: Peeters Publishers. ss. 12-24; 39-58; 137-154.
- Wenham, Gordon J. (1987). *Genesis 1-15*. (Word Biblical Commentary 1). Waco, Texas: Word Books. ss. xxi-liii; 155-171; 234-246; 325-335.
- *Whybray, R. N. (1994): *Proverbs* (The New Century Bible Commentary). Grand Rapids: Eerdmans, ss. 3-20; 118-140.

TM2012 Salmenes bok (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2012
Emnenavn:	Salmenes bok
Emnenavn nynorsk:	Salmane
Emnenavn engelsk:	Psalms
Studiepoeng:	10
Nivå:	2000 (Fordypningsnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Håkon Sunde Pedersen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1001 og RLE1007
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2018

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for sentrale trekk i forskningshistorien til Salmenes bok, fra begynnelsen av forrige århundre og frem til i dag
- gjøre rede for vitenskapelige metoder og hermeneutiske spørsmål med relevans for studiet av de utvalgte salmene
- gjøre rede for typiske trekk ved ulike salmetryper og for bruken av poetiske virkemidler og metaforisk språk i salmene
- eksegere følgende tekster i oversettelse: 1; 2; 8, 19; 22; 27; 32; 44; 46; 73; 84; 99; 103; 110; 132; 136, 147
- gjøre rede for utvalgte salmers relasjon til sentrale teologiske tradisjoner i Det gamle testamentet, med særlig vekt på visdomsteologien og sionsteologien
- gjøre rede for sentrale trekk i resepsjonshistorien til Salmenes bok og analysere utvalgte tekster i lys av denne
- gjøre rede for grunnleggende hermeneutiske spørsmål med relevans for et bibelfaglig studium av Salmenes bok

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, kritisk vurdere og korrekt henvise til faglig informasjon og argumentasjon i en selvstendig analyse av en tekst eller problemstilling til utvalgte salmer

- eksegere utvalgte salmer i oversettelse på en metodisk, selvstendig og faglig måte med bruk av ulike vitenskapelige metoder, særlig språklige, historiske og litterære/retoriske
- argumentere kritisk for og imot alternative fortolkninger på metodisk og hermeneutisk reflektert vis
- aktualisere tekster fra Salmenes bok på en kritisk og teologisk reflektert måte i møte med kirke-, misjons- og menighetsliv

Emnets innhold:

Emnet består tre hovedkomponenter. Først er fokuset på forskningshistorien og de eksegetiske verktøy denne har forsynt oss med. Det gis en generell innføring i forskningshistorien til Salmenes bok, fra begynnelsen av forrige århundre og frem til i dag. Videre gis det, i tillegg til tradisjonelle form-kritiske kategorier, en innføring en grunnleggende innføring i Salmenes poetikk og metaforikk, så langt det rekkes for et ikke-grunnspråklig emne. Til sist gis det også en grunnleggende innføring visdomsteologien og sionsteologien som bredere teologiske og tradisjonshistoriske kontekster for flere av våre utvalgte salmer. Den andre komponenten består av eksegetisk arbeid med utvalgte tekster i oversettelse. Fokuset er på å utvikle ferdigheter til å eksegere poetiske tekster, identifisere både typiske og karakteristiske trekk ved hver enkelt salme og å relatere utvalgte tekster til bredere teologiske tradisjoner i Det gamle testamentet. I den siste komponenten vender vi oss mot resepsjonshistorien til Salmenes bok. Vi vil her analysere utvalgte tekster fra resepsjonshistorien, avsløre hermeneutiske forutsetninger og på den måte også reflektere over egen eksegesis. Studentene kan velge mellom tre alternative sett med utvalgte tekster fra resepsjonshistorien.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer og består av forelesninger og ulike forskningslignende aktiviteter. Sistnevnte innebærer både «eksegetiske verksted» hvor vi sammen eksegere utvalgte salmer og seminarer hvor vi diskuterer analyser av utvalgte tekster fra Salmenes resepsjonshistorie.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne fremstille seg til avsluttende vurdering må studentene ha fullført følgende arbeidskrav:

- Få godkjent en analyse på 1000 ord av én utvalgt tekst fra resepsjonshistorien til Salmenes bok

Avsluttende eksamen

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 3000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Høgskolens LMS innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En sekstimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Bellinger Jr., William H. (2014): «Psalms and the Question of Genre» in William P. Brown (ed), *The Oxford Handbook of the Psalms*. Oxford: Oxford University Press, 313-325.

Brown, William P. (2010): *Psalms*. IBT. Nashville: Abingdon, 1-60, 135-160

Brueggemann, Walter (1986): "The Costly Loss of Lament" in *JSOT* 11/36, 51-71

Gillingham, Susan (2008): *Psalms Through the Centuries 1*. BBC. Oxford: Blackwell, ss. 1-46, 131-146 ; 192-220

Gudme, Anne Katrine de Hemmer *et al.* (2016): *Fire indgange til gammeltestamentlig teologi*. København: Det Teologiske Fakultet, 77-124

Howard, David M. (2005): "The Psalms and Current Study" in David Firth and Philip S. Johnston (eds), *Interpreting the Psalms: Issues and Approaches*. Downers Grove: IVP, 23-40

Hutchinson, James Hely (2005): "The Psalms and Praise" in in David Firth and Philip S. Johnston (eds), *Interpreting the Psalms: Issues and Approaches*. Downers Grove: IVP, 85-100

Johnston, Philip S. (2005): "The Psalms and Distress" in David Firth and Philip S. Johnston (eds), *Interpreting the Psalms: Issues and Approaches*. Downers Grove: IVP, 63-84

Ross, Allen P. (2011): *A Commentary on the Psalms. Vol. 1 (1-41)*. KEL. Grand Rapids,

Kregel Academic & Professional, 181-214, 287-298, 465-487, 521-551, 621-635, 703-719

Ross, Allen P. (2013): *A Commentary on the Psalms. Vol. 2 (42-89)*. KEL. Grand Rapids, Kregel Academic & Professional 43-61, 87-107, 553-573, 749-765

Ross, Allen P. (2016): *A Commentary on the Psalms. Vol. 3 (90-160)*. KEL. Grand Rapids, Kregel Academic & Professional, 173-184, 225-240, 337-360, 725-744, 773-785, 929-940

Og enten:

Alt 1: Augustin

Saint Augustine: Expositions of the Psalms, 1-32. Vol. 1. Translated by Maria Boulding (2000): New York: New City, 23-64; 67-75; 129-139, 227-243

eller:

Alt 2: Luther

Henriksen, Jan-Olav (red.). (1994): *Tegn, tekst og tolk: Teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid*. Oslo: Universitetsforlaget, 95-116

Luther's Works. Vol. 10. Translated by Hilton C. Oswald (1974): Saint Louis: Concordia, 3-34, 413-430

Luther's Works. Vol. 14. Translated by Arnold Guebert (1958): St. Louis: Concordia, 147-154

eller:

Alt 3: Grundtvig

Bjerg, Svend og Holst, Søren. (2011): *Den gyldne harpe: Poetisk teologi i Davids og Grundtvigs salmer*. Fredriksberg: Alfa, 7-44; 168-189, 212-231

11. Valgemner

11.1. Valgemner i språkfag

TM1501 Gammeltestamentlig hebraisk (20 stp/ECTS)

Emnekode:	TM1501
Emnenavn:	Gammeltestamentlig hebraisk
Emnenavn nynorsk:	Gamalttestamentleg hebraisk
Emnenavn engelsk:	Biblical Hebrew
Studiepoeng:	20
Nivå:	1500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Undervisningssted:	Oslo, København, Aarhus
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Knut Kåre Kirkholm
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	20 stp mot HEB151 20 stp mot HEB200
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste E
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for grunnleggende trekk ved hebraisk morfologi og syntaks
- gjengi et utvalg av de mest sentrale glosene i BHS

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- lese og forstå et utvalg av tekster fra forskjellige hebraiske teksttyper
- oversette et utvalg av tekster fra forskjellige hebraiske teksttyper
- benytte seg av leksika og eksegetisk programvare som Logos Bible Software eller lignende

Emnets innhold:

Emnet skal gi studentene en grunnleggende forståelse for Det gamle testamentets hebraiske språk og øvelse i analyse og oversettelse. Bibelhebraisk er et redskapsfag i rammen av et teologisk studium, og målet er at studentene gjennom dette skal settes i stand til selv å lese og forstå GT på grunnspråket, og siden kunne bruke dette i sitt eksegetiske arbeid. For å oppnå dette undervises det både i formlære og syntaks. Studentene vil også få en innføring i

bruken av eksegetisk programvare som Logos Bible Software – Original Languages (eller andre Logos-pakker som inkluderer språkverktøyene i Original Languages).

Tekster:

Gen 1-3; 11:1-9; 12; 22:1-19; Ex 3-4; 6:2-8:11; Deut 5:1-33; 6:1-18; 11:13-21; Jes 2:1-5; 40:1-11; Jona 1; 3-4; Sal 2; 6; 8; 13; 25; 98; 121; 136; Job 1:1-2:13; 42:1-6

Organisering og arbeidsmåter:

Studentene tilbys leksjoner/veiledning tilsvarende 80 undervisningstimer. I disse vektlegges innøving av grammatikk og hjelp til tekstarbeidet.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å kunne fremstille seg til avsluttende vurdering må studentene ha fullført følgende arbeidskrav:

- Bestå en test som utarbeides av faglærer etter første halvdel av undervisningen.

Avsluttende eksamen

En fire timers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Vurderingen i emnet skjer på grunnlag klausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Tekstutgave:

Kittel, R., *et al.* (red) (1977 eller senere): *Biblia Hebraica Stuttgartensia*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft.

Grammatikk:

Van der Merwe, Christo H. J., Jackie Naude & Jan h. Kroeze (1999): *A Biblical Hebrew Reference Grammar*. Sheffield: Sheffield Academic Press.

Eller:

Pratico, Gary D. og Pelt, Miles V. Van. 2007. *Basics of Biblical Hebrew Grammar*. Second Edition. Grand Rapids: Zondervan.

Ordbøker:

Brown, F., S. Driver og C. Briggs (2000 eller senere): *The Brown – Driver – Briggs Hebrew and English Lexicon*. Peabody, MA: Hendrickson Publishers.

eller:

Holladay, W. L., L. Köhler & W. Baumgartner (1991 eller senere). *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*. Leiden: Brill.

Andre nyttige hjelpemidler

Mitchel, L. A.(1984): *A Student's Vocabulary for Biblical Hebrew and Aramaic*. Grand Rapids, MI: Zondervan.

(Logos Bible SoftWare – Original Languages inkluderer omfattende hjelpemidler til både vokabular, formlære og syntaks).

11.2. Valgemner på 1500-nivå

TM1510 Misjonspraksis med feltstudium (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM1510
Emnenavn:	Misjonspraksis med feltstudium
Emnenavn nynorsk:	Misjonspraksis med feltstudium
Emnenavn engelsk:	Studies of Missionary Contexts with Internship
Studiepoeng:	10
Nivå:	1500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Oslo, København
Emneansvarlig:	Undervisningsleder i samarbeid med aktuelle misjonsorganisasjoner
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Krav om politiattest:	Emnet har krav om politiattest. Se pkt. 2.3
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekk i moderne historie, kultur, samfunnsforhold og religion i et valgt land
- gjøre rede for hovedtrekk i misjons- og kirkehistorie i et valgt land
- gjøre rede for hovedtrekk ved kontemporær misjonsvirksomhet i et valgt land, med særlig vekt på skandinavisk tilstedeværelse

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om historie, kultur, samfunnsforhold og religion i et valgt land, og fremstille dette slik at det belyser kontekstuelle utfordringer
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om misjons- og kirkehistorie i et valgt land og fremstille dette slik at det belyser kontekstuelle utfordringer.

- anvende den kunnskap emnet har bidratt til i eventuelt fremtidig arbeid i kirke og misjon

Emnets innhold:

Emnet legger til rette for et møte med en konkret kultur- og misjonskontekst og innebærer et femukers feltstudium i et valgt misjonsland i enten Sør-Amerika, Afrika eller Asia. I forberedelse til feltstudium skal studentene tilegne seg grunnleggende kunnskap om historie, kultur, religion og samfunnsforhold i det aktuelle landet. Gjennom kulturmøtet (både observerende og deltakende) vil studentene gjøre erfaringer med å anvende, utdype og reflektere over, tilegnet kunnskap.

Organisering og undervisning:

Den viktigste delen av emnet gjennomføres som en femukers feltpraksis og skjer i et samarbeid mellom Fjellhaug Internasjonale Høgskole og samarbeidende misjonsorganisasjoner.

Feltpraksisen vil være knyttet til et misjonsland i enten Sør-Amerika, Afrika eller Asia. Studenten søker til undervisningsleder om plassering av feltpraksis. På bakgrunn av tildelt praksisfelt oppnevner undervisningsleder en faglærer som gir inntil 4 timer veiledning i valg av pensumlitteratur og oppgaven. Pensumlitteraturen skal være på 500 sider. Det holdes også en obligatorisk samling hvor det gis noe undervisning om oppgaveprosess og -metode.

Retningslinjer for gjennomføringen av feltpraksisen er nedfelt i en egen praksismanual for Fjellhaug Internasjonale Høgskole.

Vurdering og eksamen:

Skrive en oppgave på 2000 ord eksklusive forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Oppgaven skal være med utgangspunkt i pensumlitteraturen og relatere seg til den gjennomførte praksisperioden. Oppgaven vurderes til bestått/ikke bestått. *

For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent. Alt skriftlig arbeid leveres elektronisk på høgskolens LMS.

1. Delta på obligatorisk samling hvor det undervises om oppgaveprosess og -metode.
2. Utarbeide en oppgaveskisse på minimum 500 ord. Oppgaveskissen skal si noe om hva man vil skrive om og hvordan man vil gå fram for å løse oppgaven. Skissen godkjennes av emneansvarlig i samråd med utnevnt faglærer.
3. Utarbeide en pensumliste i tilknytning til praksisfelt og oppgavetema som dekker 500 sider. Pensumlisten godkjennes av emneansvarlig i samråd med utnevnt faglærer og sendes til studieadministrasjonen minst to (2) uker før avreise til valgt misjonsland.

4. Gjennomføre et femukers feltstudium under veiledning og i samsvar med de forutsetninger som er anført i praksismanualen.
5. Levere et refleksjonsnotat på 1000 ord i etterkant av praksis, senest to (2) uker før innleveringsfristen for oppgaven. Notatet skrives etter fastlagt mal og godkjennes av emneansvarlig.

* Studenter som ønsker kan søke om å få skrive oppgaven som en gruppeoppgave. Størrelsen på gruppen må da være 2-4 personer, og de må ha vært på samme praksis.

Når man skriver gruppeoppgave må omfanget tilsvare 2000 ord per student.

Sammen med oppgaven leverer gruppen også en logg som dokumenterer hvem som har gjort hva i oppgaven. Loggen må være signert av alle gruppe medlemmene.

Velger man gruppeoppgave, må også oppgaveskissen (arbeidskrav 2) leveres som gruppearbeid.

Endelig vurdering skjer på grunnlag av den skriftlige oppgaven. Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

Studenten velger inntil 500 sider selvvalgt pensum som godkjennes av faglærer.

TM1514 Barn, unge og kristen tro (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM1508
Emnenavn:	Barn, unge og kristen tro
Emnenavn nynorsk:	Barn, unge og kristen tru
Emnenavn engelsk:	Christian Education
Studiepoeng:	10
Nivå:	1500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Tilbys ikke i 2020-2021
Emneansvarlig:	Dosent Egil Sjaastad
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	7 studiepoeng mot emnet TM1505 8 studiepoeng mot emnet TM1508
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste A
Gjelder fra:	1. august 2015

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for teologiske og pedagogiske forutsetninger for kristen oppdragelse og opplæring, samt forkynnelse og undervisning i kristendom for barn og unge
- gjøre rede for kristendomsformidlingens historie og aktuelle situasjon i hjem, kirke og skole, inkludert nyere faglige samtaler om barneteologi
- gjøre rede for opplæringens og undervisningens mulige mål, innhold, metoder og evaluering i forskjellige kontekster

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- foreta begrunnede valg av mål, innhold og metoder for kristendomsformidling til barn og unge i ulike kontekster
- planlegge, gjennomføre og evaluere kristendomsformidling for barn og unge
- diskutere og formidle sentralt fagstoff om religionspedagogiske og homiletiske emner som angår kristendomsformidling til barn og unge.

Emnets innhold:

Emnet henter sin teori fra teologi, pedagogiske grunnlagsspørsmål og didaktikk, inklusive metodikk. På denne bakgrunn vil det bli arbeidet med analyser og drøftelser av praktisk kristendomsformidling i grunnskole, kristen friskole, folkekirke, forskjellig barne- og ungdomsarbeid og i hjemmet.

Følgende temaer vil bli behandlet i undervisningen: Bibelske perspektiver på barn, menneskeliv og kristenliv, pedagogisk mandat og ansvarsfordeling, etiske retningslinjer for oppdragelse av barn og unge; perspektiver fra religionspsykologi, religions sosiologi og læringspsykologi på opplæring, undervisning og forkynnelse for barn og unge.

På bakgrunn av den kristne opplærings- og kristendomsundervisningens historie, gis det en innføring i forhold som angår kristen opplæring og kristendomsundervisning i kristne hjem, i forskjellige skoleformer, i forskjellige kirke-, menighets- og forsamlingsformer, i kristent barne- og ungdomsarbeid.

Grunnleggende didaktiske spørsmål vil bli behandlet: Opplærings og undervisningens begrunnelse og formål, dens faglige innhold og metoder. Dette skjer med sideblikk til problemstillinger knyttet til kristen forkynnelse for barn og unge. Eksempler fra praksis vil bli analysert, og studentene vil utfordres til selv å utarbeide praksiseksempler.

Organisering og arbeidsmåter:

Det gis 36 undervisningstimer i emnet. Undervisningen vil bestå av forelesninger, studentpresentasjoner, samtale og oppgaveseminar. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste.

Oppgaven vurderes til bestått/ikke bestått.

For å bestå emnet, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved proessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til proessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Evenshaug, O. og Hallen, D., *Barnet og religionen*, Oslo: Luther forlag 1984, s. 7-119. (Utgått fra forlaget, tilgjengelig i pdf-format i emnerommet på Canvas).

Hjort Pedersen, C., *Hvordan få det sagt? En praktisk grundbog for kristne formidlere*, Fredericia: Lohse/Logos Media 2009, s. 15-240.

Haahr Andersen, B., «Lov og evangelium i forkyndelsen for barn», i Hamre, T.E., Lundeby E. og Redse, A., *Barnetro og trosopplæring. Festskrift til Egil Sjaastad på 65-årsdagen*, Bergen: Fagbokforlaget, 2014, s. 169-184.

*Imsen, G., «Organisering av læring», i *Lærerens verden. Innføring i generell didaktikk*, Oslo: Tano Aschehoug, 1997, s. 265-304.

Kjær, B., *Giv barnene det bedste. En inspirationsbog til at leve med Gud i familien*, Fredericia: Logos Media 2007, s. 7-145.

*Kvalbein, J., «Viktige friheter i en kristen friskole», i Flateby, T. (red.), *Tusenfryd. Skolefrihet og menneskeretter*, Kolbotn: Didakta, 2003, s. 207-217.

Løvlie, B., «Tvang til tro?» i Seland T. (red.), «*Lær meg din vei*» *Kristen trosopplæring i går og i dag. En historisk oversikt*. Volda: Kyrkjefag Profil nr. 10; 2009, s.107-125.

Serigstad Dahle, M., «Tweens mediehverdag som missiologisk utfordring», i Hamre, T.E., Lundeby E. og Redse, A., *Barnetro og trosopplæring. Festskrift til Egil Sjaastad på 65-årsdagen*, Bergen: Fagbokforlaget, 2014, s. 207-229.

Sjaastad, E., «Barnet som subjekt i teologien», i Hamre, T.E., Lundeby E. og Redse, A., *Barnetro og trosopplæring. Festskrift til Egil Sjaastad på 65-årsdagen*, Bergen: Fagbokforlaget, 2014, s. 35-54.

Skarsaune, O., «Den kirkelige katekeses historie i oldtid og middelalder», i Seland T. (red.), «*Lær meg din vei*» *Kristen trosopplæring i går og i dag. En historisk oversikt*. Volda: Kyrkjefag Profil nr. 10, 2009, s. 45-70.

Teigen, A. H., «Fremtidens borgere – barnet i den reformatoriske skoletenkningen», i Hamre, T.E., Lundeby E. og Redse, A., *Barnetro og trosopplæring. Festskrift til Egil Sjaastad på 65-årsdagen*, Bergen: Fagbokforlaget, 2014, s.143-156.

*Tveiten A., «Frie skoler – frihet til samfunnskritikk», i Flateby, T. (red.), *Tusenfryd. Skolefrihet og menneskeretter*, Kolbotn: Didakta, 2003, s. 123-140.

Sjaastad, E., *Del skatten. Trosopplæring for og med barn og unge*, 2019, Oslo: FIH-forlaget, s. 5-92.

Sjaastad, E., 13.10.2015 «Ti innvendinger mot et luthersk dåpssyn»,
<https://www.foross.no/hva-tror-vi/ti-innvendinger-mot-et-luthersk-dapssyn/>

Øystese, R., «Å lære det kristne språket», i Hamre, T.E., Lundeby E. og Redse, A., *Barnetro og trosopplæring. Festskrift til Egil Sjaastad på 65-årsdagen*, Bergen: Fagbokforlaget, 2014, s.247-262.

TM1516 Internasjonalt internship (30 stp/ECTS)

Emnekode:	TM1516
Emnenavn:	Internasjonalt internship
Emnenavn nynorsk:	Internasjonalt internship
Emnenavn engelsk:	Internship abroad
Studiepoeng:	30
Nivå:	1500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Oslo og København
Emneansvarlig:	Undervisningsleder i samarbeid med avtalepartnere
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	?
Krav om politiattest:	Emnet har krav om politiattest. Se studieplanen.
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. januar 2019

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten:

- Ha kunnskap om nyere historie, kultur, samfunnsforhold og religion i et valgt land
- Ha kunnskap om ulike oppgaver, tjenester og aktører i menigheten eller lokalsamfunnet der en har internship
- Ha kunnskap om lokalt menighetsarbeid og kirkeliv i vertskulturen
- Ha kunnskap om sammenhengen mellom teologistudiet og arbeidsliv
- Ha interkulturell kompetanse

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- Reflektere over egen yrkesutøvelse generelt
- Reflektere over egen yrkesutøvelse i en annen kulturell kontekst enn den norske
- Reflektere over samspillet av ulike oppgaver, tjenester og roller i den menigheten eller det lokalsamfunnet der en har internship
- Ha forbedrede ferdigheter i annet språk og kultur enn norsk

Emnets innhold:

Emnet legger til rette for et møte med en konkret kirkelig og kulturell kontekst, både for å observere og til en viss for å delta i dette. Emnet inkluderer en ti ukers plassering på arbeidsplass hos en partnerorganisasjon, enten i menighetsarbeid eller i bistand eller annet lokalt forankret arbeid. Som forberedelse skal studenten tilegne seg grunnleggende kunnskap om historie, kultur, religion og samfunnsforhold i det aktuelle landet. Gjennom deltakelse i daglig arbeid vil studentene gjøre erfaringer med å anvende, utdype og reflektere over tilegnet kunnskap.

Organisering og undervisning:

Den største delen av emnet gjennomføres som en ti ukers arbeidsplassering og skjer i et samarbeid mellom Fjellhaug Internasjonale Høgskole og en partnerorganisasjon.

Dersom du ønsker å gjennomføre et internship må du søke studieadministrasjonen om dette innen 15. oktober for vårsemesteret og 15. mars for høstsemesteret. Søknaden må inneholde en begrunnelse for hvorfor du ønsker å gjennomføre et internship, hvilken avtale du ønsker å benytte deg av og hvordan du mener du kan bidra til og lære fra partnerorganisasjonen der du ønsker arbeidsplassering.

Personlig egnethet og kjønnsbalanse blant de som tas opp til emnet vil vektlegges.

På bakgrunn av tildelt arbeidsplass oppnevner undervisningsleder en faglærer som gir inntil 3 timer veiledning i valg av pensumlitteratur. Pensumlitteraturen skal være på 1000 sider. Retningslinjer for gjennomføringen av internskapet er nedfelt i en egen praksismanual for Fjellhaug Internasjonale Høgskole. Studenten kan også be om to timers veiledning etter gjennomført praksisopphold, både for å skrive sluttrapport/evaluering og for å bearbeide inntrykk fra praksisen. I tillegg vil FIH så sant mulig også ha en kontaktperson og/eller en veileder i landet der internskapet utføres.

Vurdering og eksamen:

Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

For å bestå emnet må følgende arbeidskrav være vurdert til godkjent:

1. Signere læringskontrakt med studieadministrasjonen senest to uker før utreise
2. Utarbeide en pensumliste i tilknytning til vertskulturen som dekker 1000 sider. Pensumlisten skal godkjennes av faglærer tre uker før avreise.
3. Skrive en oppsummering av pensum som godkjennes av faglærer. Denne skal være på 800-1000 ord.

4. Gjennomføre ti ukers praksis hos vertsorganisasjon i samsvar med de forutsetninger som er anført i praksismanualen.
5. Levere og få godkjent følgende:
 - a. Midtveisrapport (500-1000 ord) etter fem uker
6. Avsluttende muntlig prøve som vurderes av faglærer og, om mulig, lokal veileder.

Pensumlitteratur:

Studenten velger inntil 1000 sider selvvalgt pensum som godkjennes av faglærer.

11.3. Valgemner på 2500-nivå

TM2501 Deuteronomium (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2501
Emnenavn:	Deuteronomium
Emnenavn nynorsk:	Deuteronomium
Emnenavn engelsk:	Deuteronomy
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted	Oslo
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Knut Kåre Kirkholm
Obligatoriske forkunnskaper:	TM1501
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1001 og RLE1007
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	3 stp mot KRL211
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for teologiske hovedpunkter i Deuteronomium, som gudsbegrep, menneskesyn, landet, pakten, utvelgelsen av Israel og gudstjenestelivet med ofringer og høytidsfeiring
- gjøre rede for Deuteronomiums litterære særpreg og historiske bakgrunn og skriftets virkningshistorie for jødisk og kristen tradisjon
- gjøre rede for den vitenskapelige debatten omkring Deuteronomiums historiske forankring

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- oversette og eksegere følgende tekster fra BHS: Deut 1,1-46; 5,1-22; 6,1-25; 7,1-11; 12,1-32; 16,1-18,22; 20,1-20; 26,1-11; 27,1-28,14; 30,1-20
- identifisere og vurdere de tekstkritiske kommentarer i BHS (eller Quinta), som har betydning for forståelsen av den hebraiske teksten
- finne og bruke leksikalske og grammatiske hjelpemidler som hjelp til å forholde seg kritisk til oversettelse og eksegese av teksten

- finne og anvende relevante litterære og eksegetiske metoder til å fortolke teksten, beskrive dens litterære og historiske bakgrunn og bestemme dens teologiske hovedpunkter

Emnets innhold:

Emnet er et detaljsegetisk emne som sikter på å gi en innføring i sentrale tekster og teologiske hovedpunkter i Deuteronomium. De angitte pensumtekstene vil bli gjenstand for detaljsegetisk studium med vekt på deres historiske, litterære og tematisk/teologiske sider. Detaljsegetesen vil basere seg på den hebraiske grunnteksten. Med utgangspunkt i de angitte tekstene skal også viktige GT-teologiske hovedpunkter som gudsbegrep, menneskesyn, landet, pakten, utvelgelsen av Israel, gudstjenesteliv og høytider studeres. Det vil også bli brukt tid på innledningsspørsmål, tekstenes virknings- og forskningshistorie, og på hermeneutiske refleksjoner knyttet til arbeidet med å relatere tekstene til moderne problemstillinger og aktuell samfunnsdebatt.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer og består av både forelesninger og seminar. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Deut 1,1-46; 5,1-22; 6,1-25; 7,1-11; 12,1-32; 16,1-18,22; 20,1-20; 26,1-11; 27,1-28,14; 30,1-20.

“The Vassal-Treaties of Esarhaddon.” Translated by Erica Reiner (2011) in *The Ancient Near East: An Anthology of Texts & Pictures*. Edited by Pritchard, James B. Princeton, NJ: Princeton University Press. Side 213-225.

Brueggemann, Walter (2002): *The Land: Place as Gift, Promise and Challenge in Biblical Faith*. 2nd Edition. Minneapolis, MN: Fortress Press. Side 43-100.

MacDonald, Nathan (2003): *Deuteronomy and the Meaning of “Monotheism”* (Forschungen Zum Alten Testament 2, 1). Tübingen, Mohr Siebeck. Side 97-123.

McConville, J. Gordon (2002): *Deuteronomy* (Apollos Old Testament Commentary 5). Downers Grove, IL: IVP Academic/ Nottingham, UK: Apollos. Side 17-51; 53-77; 117-131; 134-136; 137-159; 162-164; 209-232; 268-278; 278-306; 315-323; 375-380; 385-410; 421-433.

McConville, J. Gordon (1993): *Grace in the End: A Study in Deuteronomistic Theology*. Grand Rapids, MI: Zondervan Publishing House. Side 9-162.

Millar, J. Gary (1998): *Now Choose Life: Theology and Ethics in Deuteronomy* (New Studies in Biblical Theology 6). Downers Grove, IL: Inter-Varsity Press/ Leicester, UK: Apollos. Side 17-183.

Römer, Thomas (2007): *The So-Called Deuteronomistic History: A Sociological, Historical and Literary Introduction*. London, UK/New York, NY: T&T Clark. Side 13-65.

TM2502 Markusevangeliet og 1. Peters brev (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2502
Emnenavn:	Markusevangeliet og 1. Peters brev
Emnenavn nynorsk:	Markusevangeliet og 1. Peters brev
Emnenavn engelsk:	Mark and 1.Peter
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Nicolai Techow
Obligatoriske forkunnskaper:	TM1002 og TM1003
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1001 og RLE1007
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	3 stp mot NT201
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre grundig rede for tilblivelse, sjanger, litterær oppbygning og innhold til Markusevangeliet og 1. Petersbrev
- gjøre rede for det tekstkritiske apparat til disse tekster og for vitenskapelige metoder og hermeneutiske spørsmål med relevans for studiet av disse tekster
- gjøre rede for tekstenes relasjon til den større kanoniske sammenheng og for teologiske hovedtemaer i Markusevangeliet og 1. Petersbrev

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studentene kunne:

- finne, kritisk vurdere og korrekt henvise til faglig informasjon og argumentasjon i en selvstendig analyse av en tekst eller problemstilling til Markusevangeliet og 1. Petersbrev
- detaljeksegere greske tekster i Markusevangeliet og 1. Peters brev der en anvender ulike vitenskapelige metoder, særlig språklige, historiske og litterære/retoriske
- argumentere kritisk for og imot alternative fortolkninger på metodisk og hermeneutisk reflektert vis

Emnets innhold:

Emnet presenterer ulike vitenskapelige metoder med relevans for studiet av Markusevangeliet og 1. Petersbrev. Den litterære og retoriske vektleggingen tilsier at en helhetlig lesing av Markus og 1. Peters brev står sentralt i emnet. Tekstene studeres på grunnlag av gresk tekst og tolkes i lys av deres historiske kontekst. Det legges særlig vekt på tekstenes strukturelle, litterære og teologiske særpreg. Det gis en innføring i sentrale teologiske temaer fra Markusevangeliet som kristologi og messiashemmelighet, Guds rike, underne, disippelskap, Jesu lidelse, død og oppstandelse, samt eskatologi. Det gis en innføring i sentrale teologiske temaer fra 1. Peters brev som frelse og håp, kristologi, dåpen, lidelsen, bruken og betydningen av GT i 1. Peter, samt de kristnes forhold til omverdenen.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har 40 undervisningstimer som fordeles med 28 timer til Markusevangeliet og 12 timer til 1. Peters brev. Undervisningen består hovedsakelig av forelesninger. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Nestle-Aland (1993): *Novum Testamentum Graece*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 27. utgave (69 s. x 2 = 138 s.), eller senere utgaver.

Carson, D. A. og Moo, Douglas J. og Morris, Leon (1992): *An Introduction to the New Testament*, Grand Rapids: Zondervan, ss. 89-109 og 421-431 (30 s.)

Markusevangeliet:

Enten:

Donahue, J.R. og Harrington, D.J. (2002) *The Gospel of Mark*. Sacra Pagina, Collegeville: The Liturgical Press, ss. 59-464 (405 s.)

eller

Pilgaard, Aage (2008): *Kommentar til Markusevangeliet*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag, s. 49-393 (344 s.)

1. Petersbrev:

Enten:

Olsson, Birger (1982): *Första Petrusbrev*. Stockholm: EFS-Förlaget, s.13-196 (183 s.)

eller

Jobes, Karen H. (2005): *1. Peter*. Grand Rapids: Baker, s.58-324 (266 s.)

eller

Dauids, Peter H. (1990): *The First Epistle of Peter*. Grand Rapids: Eerdmans, s.45-206 (161 s.)

eller

Schreiner, Thomas R. (2003): *1, 2 Peter, Jude*. Nashville: Broadman & Holman, s.49-252 (203 s.)

TM2503 Innledning til NT og Galaterbrevet (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2503
Emnenavn:	Innledning til NT og Galaterbrevet
Emnenavn nynorsk:	Innleiing til NT og Galatarbrevet
Emnenavn engelsk:	Introduction to the New Testament and Exegesis of Galatians
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis
Obligatoriske forkunnskaper:	TM1002 og TM1003
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1001 og RLE1007
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste C
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for innlednings spørsmål til NTs skrifter, herunder forfatter- og dateringsspørsmål, det synoptiske problem og NTs kanonprosess
- gjøre grundig rede for tilblivelse, sjanger, litterær oppbygning og teologiske hovedtemaer i Galaterbrevet samt for det tekstkritiske apparat til denne teksten
- gjøre rede for vitenskapelige metoder og hermeneutiske spørsmål med relevans for studiet av Galaterbrevet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studentene kunne:

- drøfte en gitt problemstilling knyttet til nytestamentlig innledning der en argumenterer kritisk for og imot alternative fremstillinger på metodisk og hermeneutisk reflektert vis
- detalj-eksegere en gresk tekst fra Galaterbrevet språklig og syntaktisk med anvendelse av vitenskapelige metoder, særlig språklige, historiske og retoriske
- fremstille og formidle viten om nytestamentlige innledningsspørsmål og fortolkninger av Galaterbrevet klart og forståelig

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i enkelte innledningsspørsmål til Det nye testamente og grundig innføring i Galaterbrevets teologiske særpreg. Delemnet Innledning til NT består dels i en innføring i det synoptiske problem, dels i en innføring i NTs skrifter: deres forfatterskap, adressat, avfattelsestid og -sted, sjangre og formål, og teologisk innhold og dels i en innføring i NTs kanonhistorie. En leser det meste av en helhetsfremstilling av en innledning til NT.

Delemnet Galaterbrevet presenterer ulike vitenskapelige metoder med relevans for studiet av Galaterbrevet. Tekstene studeres på grunnlag av gresk tekst og tolkes i lys av deres historiske kontekst. Det legges særlig vekt på tekstens strukturelle og teologiske særpreg. Det gis en innføring i sentrale teologiske temaer fra Galaterbrevet som Paulus' kall og apostolat, jøde-kristne relasjoner i Antiokia og i de galatiske menigheter, forholdet til de tolv apostler, Paulus' opponenter og deres identitet og budskap, Ånden, loven, rettferdiggjørelse og det nye liv.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har 40 undervisningstimer som fordeles med 24 timer til Galaterbrevet og 16 timer til Innledning til NT. Undervisningen består hovedsakelig av forelesninger. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Galaterbrevet:

Nestle-Aland (1993): *Novum Testamentum Graece*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 27. utgave (10 s. x 2 = 20 s.), eller senere utgaver.

og

Schreiner, Thomas R. (2010): *Galatians*. Grand Rapids: Zondervan, ss. 71-386 (312 s.)

NT-innledning:

Carson, D. A. og Moo, Douglas J. (2008): *An Introduction to the New Testament*: Nottingham: Apollos, ss.77-127, 134-165, 198-221, 285-325, 331-385, 415-633, 654-742 (504 s.)

TM2504 Dogmatikkens og etikkens grunnlagsproblemer (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2504
Emnenavn:	Dogmatikkens og etikkens grunnlagsproblemer
Emnenavn nynorsk:	Grunnlagsproblema i dogmatikken og etikken
Emnenavn engelsk:	The Foundation of Dogmatics and Ethics
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Carsten Elmelund Petersen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- drøfte den systematiske teologis normativitet og metodespørsmål
- gjøre rede for dogmatikken som bekjennelse i kirkelig kontekst
- gjøre rede for forskjellige tilganger til hvordan kristen etikk grunnlegges og hvordan etiske standpunkter kan begrunnes
- gjøre rede for hvordan teologisk refleksjon i etikken skiller seg fra andre fagfelters refleksjon i etikken

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om dogmatikkens og etikkens grunnlagsproblemer og fremstille dette, slik at det beskriver en grunnleggende dogmatisk og etisk problemstilling
- planlegge og gjennomføre temaundervisning om hvordan man analyserer, begrunner, argumenterer for og formidler dogmatiske og etiske grunnlagsproblemer og –løsninger

- utvikle evne til å analysere, reflektere, begrunne og fremstille dogmatiske og etiske posisjoner og løsninger

Emnets innhold:

Emnet skal utvikle studentens forståelse for dogmatikkens og etikkens grunnlagsspørsmål og gi studenten kunnskap om hvordan man analyserer, begrunner og argumenterer for et dogmatisk og etisk grunnlagsproblem. Emnet vektlegger nyere fremstillinger og diskusjoner om dogmatikkens og etikkens grunnlagsdrøftelse.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer. 20 undervisningstimer gis i dogmatikkens grunnlagsproblemer og 20 timer i etikkens grunnlagsproblemer. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høyskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Grunnlagsspørsmål i dogmatikk:

Austad, Torleiv (2008): *Tolkning av kristen tro – Metodespørsmål i systematisk teologi*.

Høyskoleforlaget: Kristiansand, ss. 11-190.

Engelsviken, Tormod (2010): "Kontekstualisering av den lutherske bekjennelse." i:

Torleiv Austad, Tormod Engelsviken og Lars Østnor (red.): *Kirkens Bekjennelse i historisk og aktuelt perspektiv – Festskrift til Kjell Olav Sannes*.

Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, ss. 173-185.

Gregersen, Niels Henrik (2008): "Dogmatik som samtidsteologi." i: *Dansk Teologisk*

Tidsskrift 71 årg., ss. 290-310. http://danskeologisktidsskrift.dk/dtt_pdf/DTT-2008-4.pdf

Prenter, Regin (1979): *Skabelse og Genløsning – Dogmatik*. København: G. E. Gads Forlag, ss. 5-53.

Sannes, Kjell Olav (2002): "Kristen bekjennelse i en annen tid." i: Jan-Olav Henriksen,

Gunnar Heiene og Svein Olaf Thorbjørnsen (red.): *Teologi for kirken. Festskrift til Torleiv Austad*. Oslo: Verbum forlag, ss. 125-134.

Sannes, Kjell Olav (2008): *Troens kart – Guds landskap. Grunnlagsspørsmål i dogmatikken*. Oslo: Luther Forlag, ss. 7-237.

Schjørring, Jens Holger (1993): "Dogmatikkens indledningsproblemer" i: Niels Henrik

Gregersen (red.): *Fragmenter af et spejl – Bidrag til dogmatikken*. Frederiksberg: Forlaget Anis, ss. 13-58.

Grunnlagsspørsmål i etikk:

Henriksen, Jan-Olav (2002a): "Umiddelbarhet eller argumentasjon som basis for

normative standpunkter – Om hermeneutisk forankrede begrunnelser i etikken." i: *Tidsskrift for Teologi og Kirke* vol 73, nr 1, ss. 41-65.

http://www.idunn.no/ttk/2002/01/umiddelbarhet_eller_argumentasjon_som_basis_for_normative_standpunkter

Henriksen, Jan-Olav (2002b): "Etisk argumentasjon – igjen." i: *Tidsskrift for Teologi og*

Kirke vol 73, , nr 4, ss. 281-291.

http://www.idunn.no/ttk/2002/04/debatt_etisk_argumentasjon_igjen

Løgstrup, K. E. (1956): *Den etiske fordring*. København: Gyldendal, ss. 9-132.

Løgstrup, K. E. (1961): "Gælder de ti bud stadigvæk?" i: *Højskolebladet* 18/1961, ss. 267-271.

Søe, N. H. (1962): *Kristelig etik*, (5. udgave). København: C. E. Gads forlag, ss. 64-127.

Søe, N. H. (1958): "Den etiske fordring." i: *Dansk Teologisk Tidsskrift*, ss. 1-15.

Østnor, Lars (2002a): "Kan vi argumentere med Skriften i et pluralistisk samfunn?"

i: Jan-Olav Henriksen, Gunnar Heiene og Svein Olaf Thorbjørnsen (red.):

Teologi for kirken – Festskrift til Torleiv Austad. Oslo: Verbum forlag, ss. 239-255.

Østnor, Lars (2002b): "Om begrunnelse og argumentasjon i kristen etikk – Et svar

til professor Jan-Olav Henriksen." i: *Tidsskrift for Teologi og Kirke* vol 73, nr 2, ss. 121-142.

http://www.idunn.no/ttk/2002/02/om_begrunnelse_og_argumentasjon_i_kristen_etikk

Østnor, Lars (2003): "Kristen etikk: Begrunnelse, trosmomenter og bibelens normativitet." i: *Tidsskrift for Teologi og Kirke* vol 74, nr 1, ss. 37-50.

http://www.idunn.no/ttk/2003/01/debatt_kristen_etikk_begrunnelse_trosmomenterog_bibelens_normativitet

Østnor, Lars (2007): *Etisk tenkning. Hvordan drøfte og grunngi i teologisk etikk?* Trondheim: Tapir Akademisk forlag, ss. 7-212.

TM2506 Livssyn og nyreligiøsitet (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2506
Emnenavn:	Livssyn og nyreligiøsitet
Emnenavn nynorsk:	Livssyn og nyreligiøsitet
Emnenavn engelsk:	Alternative Narratives
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen. Emnet tilbys enten over ett semester (TM2506A) eller over to semestre (TM2506B).
Undervisningssted:	Oslo
Emneansvarlig:	Førstelektor II Margunn S. Dahle
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp mot RLE1006 5 stp mot RLE2005 5 stp mot RLE2003 2 stp mot KRL104 2 stp mot KRL120-121 3 stp mot KRL121-121
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- ha bred kunnskap om livssynsbegrepet
- gjøre rede for sekularisering som begrep og prosess
- gjøre rede for hovedtrekkene ved de sekulære livssynsperspektivene humanisme, naturalisme, eksistensialisme og marxisme
- gjøre rede for hovedtrekkene ved de religiøse livssynsperspektivene okkultisme, teosofi, nypaganisme, ufologi, scientologi og nyreligiøsitet
- ha oversikt over sentrale aspekter ved det sekulære og det religiøse i vestlig ungdomskultur
- gjøre rede for nyreligiøs utvikling i Norge, fra 1970-årene og fremover
- gjøre rede for hvordan kirken har forholdt seg til det nyreligiøse mangfoldet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- presentere grunnleggende kunnskap om ulike livssyn og nyreligiøse bevegelser
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om ulike livssyn og religiøse bevegelser, og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i livssynsbegrepet og hovedtrekkene i virkelighetsforståelsen, menneskesynet og etikken i de mest sentrale livssynene. Videre blir det gitt en innføring i ulike særtrekk ved nyreligiøse livssyn og ulike nyreligiøse bevegelser. Det blir også gitt en introduksjon til ulike aspekter ved religiøsiteten slik den fremstår i ungdomskulturen.

Emnet gir videre en bred presentasjon av de nyreligiøse bevegelser, slik disse har utviklet seg i rammen av den sosiale og kulturelle kontekst fra 1970 tallet frem til vår tid. Det vil bli særlig fokusert på hvordan ulike nyreligiøse bevegelsene har fremtrådt i norsk sammenheng og hvordan disse kan ses i lys av globale endringer. Man vil i særlig grad drøfte hvordan kirken har forholdt seg til disse ulike nyreligiøse retningene.

Organisering og arbeidsformer:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer og består hovedsakelig av forelesninger. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller kausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Aadnanes, Per M. (2008): *Gud for kvarmann. Kyrkja og den nye religiøsiteten*. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 24-188 og 220-308.

Aadnanes, Per M. (2012): *Livssyn (4 utg.)*. Oslo: Universitetsforlaget, ss. 11-74 og 130-291. (224 sider)

Henriksen, Jan-Olav og Kathrin Pabst (2013): *Uventet og ubedt. Paranormale erfaringer i møte med tradisjonell tro*. Oslo: Universitetsforlaget, ss 11-188.

Kvalvaag, Robert W. (2003): *Det guddommelige jeg. Nyreligiøsitet og religiøse strømninger i moderne ungdomskultur*. Bergen: Fagbokforlaget, ss. 71-85 og 125-135.

*Romarheim, Arild (2011): "Nyåndelig folkereliøsitet." i: Engelsviken, Tormod, Og Olsen, Rolv og Thelle, Notto R. (2011): *Nye guder for hvermann? Femti år med alternativ spiritualitet*. Trondheim: Tapir forlag, ss. 41-60.

TM2507 Reformasjon og lutherdom (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2507
Emnenavn:	Reformasjon og lutherdom
Emnenavn nynorsk:	Reformasjon og lutherdom
Emnenavn engelsk:	Reformation and Lutheranism
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Kenneth Ellefsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1002
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for reformasjonene på 1500-tallet, med særlig vekt på den lutherske reformasjonen
- kunne gjøre rede for dannelsen av konfesjonskirker og kirkelige nyordninger i Europa
- gjøre rede for lutherdommens videre utbredelse, utvikling og særpreget fra 1550 og frem til i dag

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- presentere grunnleggende kunnskap om reformasjonen ut fra den kirkelige og samfunnsmessige konteksten
- finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff om kirkehistoriske temaer, og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling
- skrive et essay om et kirkehistorisk tema

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i reformasjonsårhundret og de kirkelige nyordninger som oppstod i Europa på 1500-tallet. Det redegjøres for den lutherske, kalvinske, anglikanske, katolske og radikale reformasjon og hvordan reformasjonsbevegelsene førte til kirkelige og

samfunnsmessige endringer i Europa. Reformasjonenes historiske utbredelse og teologiske særpreg vektlegges, men reformasjonsbevegelsene vil også sees i lys av samtidens sosiale og kulturelle forhold.

Emnet gir også en innføring i lutherdommens videre utvikling og konfesjonalisering, fra å være en tysk reformasjonsbevegelse på 1500-tallet til å bli en global kirke i moderne tid. Hovedfokuset vil være å redegjøre for den videre teologiske utviklingen som fant sted innfor lutherdommen i ulike perioder og vise hvordan luthersk konfesjonalitet har blitt formet og debattert ut i fra ulike kirkelige og samfunnsmessige åndsretninger opp gjennom historien.

Studenten skal også lese enkelte kildetekster fra den lutherske bekjennelsesdannelsen på 1500-tallet: Confessio Augustana (1530), Martin Luthers Lille Katekisme (1529), De schmalkaldiske artikler (1537) og Konkordieformelen Epitomé (1577).

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av til sammen 40 undervisningstimer og består hovedsakelig av forelesninger. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høyskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Gritsch, Eric W. (2010): *A History of Lutheranism*. 2. nd Edition. Minneapolis: Fortress Press, ss. 83-258.

Jensen, Oddvar Johan (2004): *Katekismens teologi. En innføring i Luthers Katekismer*. Oslo: Genesis forlag, 150 sider.

Lindberg, Carter (2010): *The Europeans Reformations*. 2nd ed. Oxford: Wiley-Blackwell, ss. 1-380.

Mæland, Jens Olav (red.) (1985): *Konkordieboken. Den evangelisk-lutherske kirkes bekjennesskrifter*. Oslo: Lunde forlag, ss. 26-59, 234-261, 277-295 og 387-421.

TM2508 Ikke-vestlig kirkehistorie (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2508
Emnenavn:	Ikke-vestlig kirkehistorie
Emnenavn nynorsk:	Ikkje-vestleg kyrkjehistorie
Emnenavn engelsk:	Church History of the Majority World
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Finn Aasebø Rønne
Obligatoriske forkunnskaper:	
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1002 og TM1502
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for kirkehistoriefagets sentrale hermeneutiske og metodiske diskusjoner.
- gjøre rede for kirkehistoriefagets grunnleggende metoder.
- gjøre rede for hovedtrekkene ved kirkens utvikling i den ikke-vestlige verden med særlig vekt på utviklingen fra 1300 til i dag
- gjøre rede for forholdene omkring og konsekvensene av at kristendommens sentrum er flyttet fra den vestlige og til den ikke-vestlige verden
- gjøre rede for de viktigste problemstillinger som er forbundet med kontekstualiseringen av den kristne kirke og dens budskap i relasjon til kirkens utvikling i den ikke-vestlige verden

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- kritisk og selvstendig anvende kirkehistoriefagets grunnleggende metoder.
- anvende og tolke kilder på en metodisk reflektert måte.
- presentere grunnleggende kunnskap om kirkens historie i den ikke-vestlige verden ut fra den sosiale, kulturelle og politiske konteksten

- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om kirkehistoriske temaer, og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling
- gjennomføre en metodisk gjennomtenkt skriftlig formidling av kirkehistorisk viten.
- skrive et essay om et kirkehistorisk tema
- reflektere over emnets problemstillinger i et teologisk perspektiv.
- anvende oppnådd kunnskap til å analysere problemstillinger omkring kontekstualiseringen av den kristne kirke og dens budskap og anvende dette i en tverrkulturell sammenheng

Emnets innhold:

Emnet innledes med en innføring i kirkehistoriefagets grunnleggende metodologi, og studentene vil bli trent i å bruke historisk metode og kildekritikk.

Emnet gir en innføring i kirkens, teologiens og misjonens historie i den ikke-vestlige verden med særlig vekt på utviklingen fra 1300 og til i dag.

Fokuset vil ligge på kirkens historie og utbredelse i Latin-Amerika, Midtøsten, Afrika, Asia og Oceania, og enkelte lands kristendomshistorie vil bli spesielt vektlagt. Emnet vil også gi innblikk i hvordan kristendommens sentrum har flyttet seg til den ikke-vestlige verden i moderne tid og hvilke konsekvenser dette omskifte får for kristen teologi og praksis. De lokale kristnes rolle og betydning i utviklingen blir fremhevet, og det vil særlig fokuseres på forholdet og vekselvirkningen mellom kirkenes historiske utvikling og den sosiale, kulturelle og politiske kontekst, som denne utviklingen har funnet sted innenfor. Dette skal være med på å kaste lys over den prosess og de problemstillinger som er forbundet med kontekstualiseringen av den kristne kirke og dens budskap.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av til sammen 40 undervisningstimer og består hovedsakelig av forelesninger og seminarer, hvor kildetekstene blir gjennomgått og diskutert. Arbeidsformene forutsetter aktiv deltakelse fra studentene.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige klosureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Bugge, K.E., Iversen, Hans Raun and others (eds.) (2005): *Det begyndte i København. Knudepunkter i 300 års indisk-danske relationer i mission*. Odense: Syddansk Universitetsforlag, ss. 41-103.

Grandhagen, Egil (2011): *Glimt fra Asias misjonshistorie. Fra begynnelsen og fram til ca. 1600*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, ss. 9-231

Hastings, Adrian (ed.) (1999): *A World History of Christianity*. London: Cassell, ss. 147-237; 328-415; 508-536.

Hiebert, Paul G. (1985): *Anthropological Insights for Missionaries*. Grand Rapids, Mich: Baker Book House, ss. 183-192.

Lindhardt, Martin (ed.) (2014): *Pentecostalism in Africa: Presence and Impact of Pneumatic Christianity in Postcolonial Societies*, ss. 54-72.

Moreau, A. Scott (2012): *Contextualization in World Missions: Mapping and Assessing Evangelical Models*. Grand Rapids, MI: Kregel Publications, ss. 31-46.

Olden-Jørgensen, Sebastian (2009): *Til kilderne! Introduktion til historisk kildekritik*. København: Gads Forlag, ss. 9-85.

Kildetekster

Delgado, M., Koschorke, K., Ludwig, F. (eds.) (2007): *A History of Christianity in Asia, Africa and Latin America, 1450-1990: A Documentary Sourcebook*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, ss. p.3-136; 142-153; 172-181; 184-190; 194-197; 204-206; 217-219; 221-226; 255; 260-261; 267-269; 329-334; 339-340; 357-366; 397-400; 408-411.

Thomas, Norman E. (ed.) (1995): *Classic Texts in Mission and World Christianity*. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, ss.46-47; 67-71; 207-209.

TM2509 Bacheloroppgave (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2509
Emnenavn:	Bacheloroppgave
Emnenavn nynorsk:	Bacheloroppgåve
Emnenavn engelsk:	Bachelor Essay
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Undervisningsleder
Obligatoriske forkunnskaper:	EX1001 eller tilsvarende
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Studiepoengreduksjon:	10 studiepoeng mot emnet TM2510
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- redegjøre for et selvvalgt tema innenfor en av teologiens teologiske disipliner
- gjøre rede for metoder og metodegrunnlag i forhold til fagoppgavens tema og fagområde
- anvende kunnskap på nye temaer innenfor fagområdet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- planlegge og gjennomføre et avgrenset prosjekt
- anvende og drøfte ulike former for metode, metodegrunnlag og teori innfor temaet som studenten har skrevet bacheloroppgave innenfor
- utarbeide en problemstilling som angir og avgrenser temaet og utforme en disposisjon som angir strukturen for fagoppgaven
- finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff om et emne og som belyser en valgt problemstilling
- beherske relevante faglige verktøy, teknikker og arbeidsformer

Emnets innhold:

Bacheloroppgaven skal gi studenten mulighet til fordypet kunnskap over et selvvalgt tema. Oppgavens tema skal være definert innenfor en av teologiens disipliner og være godkjent av

faglærer. I tillegg til økt kunnskap over et selvvalgt tema skal studenten videreutvikle ferdigheter innenfor oppgaveskriving og evne til selvstendig og kritisk refleksjon.

Organisering og arbeidsmåter:

Studenter oppmeldt på emnet tar kontakt med studieadministrasjonen for oppnevning av veileder. Studentene har krav på inntil 5 timer veiledning i tilknytning til bacheloroppgaven.

Vurdering og eksamen:

Skrive en oppgave over et selvvalgt tema godkjent av oppnevnt veileder. Oppgaven skal være på 6000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste.

For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

- Gjennomføre obligatorisk metodekurs
- Søke undervisningsleder om å få oppnevnt veileder senest 6 uker før innleveringsfrist.

Vurderingen i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige oppgaven. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Studenten legger selv opp et pensum på mellom 770-880 sider med litteratur som er relevant for oppgaven. Pensumlisten godkjennes av oppnevnt veileder.

TM2510 Bacheloroppgave (15 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2510
Emnenavn:	Bacheloroppgave
Emnenavn nynorsk:	Bacheloroppgåve
Emnenavn engelsk:	Bachelor Essay
Studiepoeng:	15
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Undervisningsleder
Obligatoriske forkunnskaper:	EX1001 eller tilsvarende
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Nei
Studiepoengreduksjon:	10 studiepoeng mot emnet TM2509
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- redegjøre for et selvvalgt tema innenfor en av teologiens teologiske disipliner
- gjøre rede for metoder og metodegrunnlag i forhold til fagoppgavens tema og fagområde
- anvende kunnskap på nye temaer innenfor fagområdet

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- planlegge og gjennomføre et avgrenset prosjekt
- anvende og drøfte ulike former for metode, metodegrunnlag og teori innfor temaet som studenten har skrevet bacheloroppgave innenfor
- utarbeide en problemstilling som angir og avgrenser temaet og utforme en disposisjon som angir strukturen for fagoppgaven
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om et emne og som belyser en valgt problemstilling
- beherske relevante faglige verktøy, teknikker og arbeidsformer

Emnets innhold:

Bacheloroppgaven skal gi studenten mulighet til fordypet kunnskap over et selvvalgt tema. Oppgavens tema skal være definert innenfor en av teologiens disipliner og være godkjent av

faglærer. I tillegg til økt kunnskap over et selvvalgt tema skal studenten videreutvikle ferdigheter innenfor oppgaveskriving og evne til selvstendig og kritisk refleksjon.

Organisering og arbeidsmåter:

Studenter oppmeldt på emnet tar kontakt med studieadministrasjonen for oppnevning av veileder. Studentene har krav på inntil 6 timer veiledning i tilknytning til bacheloroppgaven.

Vurdering og eksamen:

Skrive en oppgave over et selvvalgt tema godkjent av oppnevnt veileder. Oppgaven skal være på 9000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste.

For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

- Gjennomføre obligatorisk metodekurs
- Søke undervisningsleder om å få oppnevnt veileder senest 6 uker før innleveringsfrist.

Vurderingen i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige oppgaven. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

Studenten legger selv opp et pensum på mellom 1000 og 1200 sider med litteratur som er relevant for oppgaven. Pensumlisten godkjennes av oppnevnt veileder.

TM2511 Teologihistorie (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2511
Emnenavn:	Teologihistorie
Emnenavn nynorsk:	Teologihistorie
Emnenavn engelsk:	History of Theology
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Uregelmessig
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Kenneth Ellefsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1002
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2014

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene ved oldkirkens dogmedannelse med hensyn til treenighetslæren og kristologien
- kunne gjøre rede for hovedtrekkene i teologien til de antignostiske fedrene og til Augustin
- gjøre rede for sentrale utviklingstrekk i middelalderens teologihistorie
- gjøre rede for hovedtrekkene til Martin Luthers teologi og kunne drøfte hans teologiske grunnsyn opp mot Ulrich Zwingli og Jean Calvin
- gjøre rede for de teologiske hovedtankene i det lutherske bekjennelsesskriftet Confessio Augustana
- gjøre rede for hovedtrekkene ved luthersk, reformert og katolsk teologi på 1600- og 1700-tallet
- gjøre rede for hovedlinjer og sentrale teologer i nyere teologihistorie

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om teologiens historie og fremstille dette på en sakssvarende måte
- planlegge og gjennomføre undervisning om teologiens historie i ulike sammenhenger

- presentere ulike kirkesamfunns egenart og selvforståelse på en sakssvarende måte

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i teologiens historie fra oldkirkens tid og frem til nåtiden. Emnet søker å vise hvordan den kristne kirke til ulike tider har tolket det kristne budskapet og vil tematisk vektlegge kirkens forståelse av treenighetslæren, kristologien, soteriologien og ekklesiologien. Epokemessig vil hovedtyngden ligge på oldkirken, reformasjonstiden og 1800-1900-tallet.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av til sammen 40 undervisningstimer og vil hovedsakelig være forelesninger. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Olson, Roger E. (1999): *The Story of Christian theology. Twenty Centuries of Tradition and Reform*. Illinois: IVP Academic, ss. 11-613

Skarsaune, Oskar (1988): *Inkarnasjonen – myte eller faktum?* Oslo: Lunde forlag, ss. 9-127

TM2512 Jødedom (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2512
Emnenavn:	Jødedom
Emnenavn nynorsk	Jødedom
Emnenavn på engelsk:	Judaism
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500
Status:	Valgemne
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen
Undervisningssted:	Oslo
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Kenneth Ellefsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1004
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2015

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedlinjene i jødisk historie fra bibelsk tid og frem til i dag, med vekt på etter-bibelsk tid.
- gjøre rede for sentrale religiøse retninger i mellomtestamentlig tid og i moderne jødedom
- gjøre rede for sentrale jødiske ritualer og høytider
- gjøre rede for forholdet mellom jødedom og kristendom i oldkirken
- gjøre kort rede for jødisk historie i enten Norge eller Danmark

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- diskutere jødisk tro og praksis og deres betydning for jødisk identitet
- planlegge og gjennomføre undervisning om jødedom ut fra gjeldende læreplan for grunnskolen og videregående opplæring

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i jødisk historie fra bibelsk tid og frem til i dag, med vekt på etter-bibelsk tid. Jødedommen har på en grunnleggende måte bidratt til fremveksten av kristendommen. Jødisk historie og ulike religiøse grupperinger i mellomtestamentlig tid vil

bli vektlagt, og videre forholdet mellom jødedom og kristendom i tiden frem mot år 500. Det gis en innføring i jødiske livsriter og den jødiske festkalender og videre drøftes det hvilken betydning ritualene og høytidene har for jødisk identitet. Jødedommens historie i Norge eller Danmark presenteres og det legges opp til en drøfting av utfordringer dagens jøder står overfor i Norge/Danmark med tanke på jødisk kultur, identitet og antisemittisme.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer. Undervisningen vil hovedsakelig bestå av forelesninger, men det vil også bli arrangert ekskursjoner til den jødiske synagogen, det jødiske museet og til Holocaust-senteret.

Vurdering og eksamen:

En femtimers skoleeksamen som gis gradert karakter.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av den skriftlige kausureksamenen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Groth, Bente (2011): *Jødedommen*. Oslo: Pax forlag, 195 sider

Hjort, Birgitte Graakjær (2003): *Det Nye Testamentets omverden. Om politiske, religiøse og filosofiske forhold på Det Nye Testamentets tid*. Århus: Aarhus Universitetsforlag, 11-130 og 217-316

Illmann, Karl-Johan (1994): *Judedomen i ljuset av dess högtider*. Religionsvetenskapliga skrifter nr. 24/1994. Åbo: Åbo: Akademi, ss. 215 sider

Skarsaune, Oskar (2005): *We have found the Messiah! Jewish Believers in Jesus in Antiquity*. *Mishkan* issue 45/2005. Jerusalem: Caspari Center for Biblical and Jewish Studies, ss. 7-122

Og enten:

Jødedom i Norge:

Rian, Dagfinn (2011): "Jødedommen i Norge." I: Jacobsen, Knut A. (red.): *Verdensreligioner i Norge*. 3. utgave, ss. 185-207

Stene, Nora (2012): «Autoritet og autoritetens grenser. Den ortodokse rabbineren som religiøs leder i Det Mosaiske Trossamfunn.» i: Døving, Cora Alexa og Thorbjørnsrud, Berit (red.): *Religiøse ledere. Makt og avmakt i norske trossamfunn*, ss. 146-168

eller:

Jødedom i Danmark:

- Borchsenius, Poul (1968): *Spredt blandt folkeslagene. Historien om de danske jøder*. Bind 4. København: Fremad, ss. 287-302
- Bloch, Sara Kviat & Laura, Heidi (2009): *Danske verdensreligioner: Jødedom*. Gyldendalske Boghandel, ss. 19-30, 94-95, 100-107
- Dansk Israelsk Forening: *De danske jøders historie*, <http://www.dif-aarhus.dk/danskejoeder.htm> (opdateret 2014)

TM2513 Apologetikk og kirkens misjon (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2513
Emnenavn:	Apologetikk og kirkens misjon
Emnenavn nynorsk:	Apologetikk og kyrkja sin misjon
Emnenavn engelsk:	Apologetics and Christian mission
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen.
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Jakob Olsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1003 og EX1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	Høsten 2015

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- forklare grunnleggende apologetiske og religionskritiske forutsetninger for de filosofiske og kristne virkelighetsoppfatninger som presenteres i pensumlitteraturen
- analysere filosofiske og teologiske retninger fra pensumlitteraturen, og vise hvordan forholdet mellom filosofi og teologi blir forstått og kommer til uttrykk i disse retningene
- vurdere forutsetninger og muligheter i kristen apologetisk argumentasjon i forhold til kirkens misjon, med utgangspunkt i filosofiske og teologiske forutsetninger

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- arbeide seg frem til en selvstendig oppfatning av forholdet mellom kristen tro og apologetikk
- presentere argumentasjon for den kristne tro, i samsvar med erkjennelsesteoretiske prinsipper
- identifisere det idemessige grunnlaget for filosofisk og kristen helhetstenkning
- analysere og forholde seg kritisk til apologetiske fremstillinger og anvende disse til å gjennomføre faglige overveielser om kirkens misjon.
- utvikle strategier for apologetikk i forhold til faglige fora, i menighetssammenheng og i allmennheten
- kommunisere apologetiske temaer, problemstillinger, analyser og konklusjoner.

- reflektere kritisk over egen og andres virkelighetsoppfatning og anvende slik refleksjon til å bygge opp situasjonsbetenget argumentasjon.
- anvende kunnskaper om apologetikk med tanke på kirkens misjon

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i apologetikkens grunnlagsproblemer. Hovedfokuset rettes mot spørsmålet om hvordan forholdet mellom apologetikk og misjon kan forstås, og er blitt forstått innenfor teologien. Emnet trekker veksler på religionsfilosofisk innsikt og søker å etablere forståelse for forskjellige former for argumentasjon for og imot kristentroens sannhet. Det blir videre gitt en innføring i hvordan forholdet mellom kristen virkelighetsoppfatning, filosofi og vitenskap er forstått og kan forstås på forskjellige måter, avhengig av teologisk og filosofisk grunnoppfatning.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av totalt 40 undervisningstimer, bestående av både forelesninger og seminarer. I seminarene skal studenten presentere oppgaveutkast og få respons fra faglærer og medstudenter. I seminarene skal studentene også presentere deler av pensumlitteraturen som utgangspunkt for drøftelser mellom seminardeltakerne.

For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høyskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Craig, William Lane (2010): *On Guard. Defending Your Faith with Reason and Precision*. Colorado Springs: David C. Cook. ss. 13-286.

Dahle, Lars (2013): "Truth, Christian Mission and Apologetics: A Response and a Proposal," i Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap 1/2013, s. 21-38.

<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4285/3602>

Dawkins, Richard (2007): *The God Delusion*. London: Transworld. ss. 31-208.

Groothius, Douglas (2011): *Christian Apologetics. A Comprehensive Case for Biblical Faith*. Nottingham: Apollos. ss. 15-184, 507-651.

TM2514 Kristen etikk i møte med tverrkulturelle utfordringer (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2514
Emnenavn:	Kristen etikk i møte med tverrkulturelle utfordringer
Emnenavn nynorsk:	Kristen etikk i møte med tverrkulturelle utfordringar
Emnenavn engelsk:	Christian Ethics Meeting Cross-Cultural Challenges
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (Valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen.
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Carsten Elmelund Petersen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	Ingen
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	Høsten 2016

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- drøfte den kristne etikks normativitet og metodespørsmål i møte med tverrkulturelle utfordringer.
- gjøre rede for den kristne etikks betydning i en global verden med tverrkulturelle utfordringer.
- gjøre rede for forskjellige teoretiske tilganger til hvordan kristen etikk behandles i spenningen mellom det kontekstuelle og det universelle.
- gjøre rede for hvordan teologisk refleksjon i den kristne etikken skiller seg fra andre fagfelters refleksjon i etikken

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- finne, vurdere og henwise til informasjon og fagstoff om den kristne etikks grunnlagsproblemer og fremstille dette slik at det kan relateres til en grunnleggende tverrkulturell etisk problemstilling.
- planlegge og gjennomføre temaundervisning om hvordan man analyserer, begrunner, argumenterer for og formidler kristen etikk i møte med tverrkulturelle etiske problemer og løsninger.
- kunne identifisere, analysere og kritisk vurdere et tverrkulturelt etisk problem.
- kunne argumentere for en kristen etisk stillingtagen i et tverrkulturelt etisk problem.

Emnets innhold:

Emnet skal utvikle studentens forståelse for den kristne etikks grunnlagsspørsmål og gi studenten kunnskap om hvordan man analyserer, begrunner og argumenterer for en kristen etisk løsning på et problem i en tverrkulturell situasjon. Emnet vektlegger dels nyere fremstillinger med diskusjoner om den kristne etikks utfordringer med tverrkulturelle problemer, og dels case-studier i et spesifikt område, hvor den kontekstuelle konkretisering av kristen etikk er under oppbygning, eksempelvis afrikansk etikk eller dalit-teologisk etikk i India.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer. 20 undervisningstimer gis i den tverrkulturelle etikkens grunnlagsproblemer og 20 timer i den tverrkulturelle etikkens konkretiseringer. For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgskolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Canvas og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Obligatorisk pensumdel (503 sider)

Kristen teologisk etikk med henblik på den tverrkulturelle utfordring:

Bexell, Göran og Carl Henrik Grenholm (1997): *Teologisk etikk - En introduktion*. Stockholm: Verbum, ss. 69-142 og 167-257

Grenholm, Carl-Henric (2003): *Bortom humanism - En studie i kristen etikk*. Stockholm: Verbum 2003, pp. 7-277

Hauerwas, Stanley (2001): «On Keeping Theological Ethics Theological,» i Stanley Hauerwas and Alasdair MacIntyre (eds.): *Revisions: Changing Perspectives in Moral Philosophy*. University of Notre Dame Press. Ss.16-42.

Hauerwas, Stanley (2006): «The Truth about God: The Decalogue as Condition for truthful Speech,» i: Alan J. Torrance and Michael Banner (eds.): *The Doctrine of God and Theological Ethics*. T&T Clark International, London. Ss. 85-104

da Silva, Antonio Barbosa (2004): «Immigrations och asylsökares utmaningar för kristen etikk», i: Kjell Olav Sannes m.fl. (red.): *Etikk, tro og pluralisme – Festskrift til Lars Østnor*. Bergen: Fagbokforlaget. Ss. 75-93.

Første valgbare pensumvariant

Kristen afrikansk etikk (395 sider)

Hovland, Thor Halvor (1996): «Etikken i de tradisjonelle afrikanske religioner,» i Ove Conrad Hanssen og Arne B. Samuelsen (red.): *Misjon og Teologi*. Stavanger: Misjonshøgskolen. Ss. 1-14

Kunhiyop, Samuel Waje (2008): *African Christian Ethics*. Grand Rapids: Zondervan. Ss. 3-310

Petersen, Carsten Elmelund (2014): «For fællesskabet! Et afrikansk element i den sorte

befrielsesetik,» i: Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap 3/2014. Ss.131-148.

<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4314/3631>

Petersen, Carsten Elmelund (2015): «Tiden som missionsteologisk problem – lineær eller cyklisk?,» i Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap 1/2015. Ss. 21-37.

<https://journals.mf.no/ntm/article/view/4327/3642>

da Silva, António Barbosa (1995): «Den traditionella afrikanska synen på familjen, äktenskapet och kvinnan. Et inlägg i debatten om en global etik,» i: Lars Østnor (red.): *Mange religioner - én etikk?*. Oslo: Universitetsforlaget. Ss. 168-205

Annen valgbare pensumvariant

Kristen dalitteologisk etikk (384 sider)

Ambedkar, B.R. (2008): «Annihilation of Caste,» i: Joseph D'souza: *DALIT Freedom. Now and Forever. The Epic Struggle for Dalit Emancipation*. Greenwood Village: Dalit Freedom Network 2008. Ss. 241-313.

Ambedkar, B.R.(2008): «Why Conversion?,» i: Joseph D'souza: *DALIT Freedom. Now and Forever. The Epic Struggle for Dalit Emancipation*. Greenwood Village: Dalit Freedom Network. Ss. 179-191.

D'souza, Joseph (2008): *DALIT Freedom. Now and Forever. The Epic Struggle for Dalit Emancipation*. Greenwood Village: Dalit Freedom Network. Ss. 57-151.

Massey, James (2014): *Dalit Theology History, Context, Text, and Whole Salvation*. Dehli: Manohar. Ss. 11-143 og 177-246.

TM2518 Søren Kierkegaard: Menneskesyn og teologi (10 stp/ECTS)

Emnekode:	TM2518
Emnenavn:	Søren Kierkegaard: Menneskesyn og teologi
Emnenavn nynorsk:	Søren Kierkegaard: Menneskesyn og teologi
Emnenavn engelsk:	Søren Kierkegaard: Anthropology and Theology
Studiepoeng:	10
Nivå:	2500 (valgemne)
Undervisningssemester:	Uregelmessig, spør studieadministrasjonen.
Undervisningssted:	København og Oslo
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Jacob Olsen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1003
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	7 stp. mot TM2505 10 stp. mot TM2516
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2020

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for sentrale aspekter i Søren Kierkegaards menneskesyn og teologi.
- gjøre rede for Kierkegaards syndsforståelse.
- gjøre rede for aspekter av Kierkegaards trosforståelse.
- gjøre rede for grunnelementer i Kierkegaards etikk.
- gjøre rede for sammenhengen mellom menneskesyn, synd og frelse hos Kierkegaard.

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- drøfte forholdet mellom viljens muligheter og menneskets skapthet i Kierkegaards tenkning.
- drøfte sammenhengen mellom menneskesyn, syndsforståelse og etikk som det formuleres hos Kierkegaard.
- finne, vurdere og henvise til informasjon og fagstoff om Søren Kierkegaard, og fremstille dette slik at det belyser en sentral problemstilling i et kristent menneskesyn.
- planlegge og gjennomføre temaundervisning om aspekter av menneskesyn og etikk med særlig henblikk på Kierkegaards tenkning.

Emnets innhold:

Emnet skal utvikle studentens forståelse av et kristent menneskesyn og dets betydning for vurderingen av mennesket med særlig fokus på Søren Kierkegaard. Videre belyser emnet hvilke konsekvenser dette kan få for alle sentrale aspekter i teologien, både når det gjelder viljen, synden, skapelsen, nåden og etikken. Samtidig gis der i emnet en generell innføring i hovedlinjer i Kierkegaards forfatterskap og tenkning

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet består av 40 undervisningstimer som hovedsakelig består av forelesninger. Undervisningen skal blant gi oversikt over stoffet og brukes gjennomgang av kildetekster.

For studenter som velger prosessorientert vurderingsform, tilbyr høgsolen fagspesifikk oppgaveveiledning som gir innføring i formelle krav til fagoppgaver (slik som oppgavens oppbygning, fotnoter og litteraturliste) og tips til skriveprosessen. Studenten skal underveis i undervisningen levere inn utkast til oppgaven sin på Høgskolens LMS og få tilbakemelding av faglærer.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

A. Prosessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i høgskolens LMS. Det er merket med *.

Kierkegaard, Søren (2004): *Kjerlighedens Gjerninger*. København: Gads Forlag, ss. 11-24 og 96-311 (230s.).

Kierkegaard, Søren (2006): *Sygdommen til Døden*. København: Gads Forlag, ss. 113-242 (129s.).

Nordentoft, Kresten (2013): *Kierkegaards Psykologi*. Hans Reitzels Forlag, ss. 11-41 og 416-492 (106s.)

Olsen, Jakob V. (2008): *Kierkegaard, kærlighed og kristendom*. Fredericia: Lohse, ss. 9-163 (154s.).

Søltoft, Pia (2020): *Kierkegaard og kærlighedens kendetegn*. København: Akademisk Forlag, ss. 11-200 (190s.).

11.4. Valgemner i RLE (2000-nivå)

RLE2006 Islam i kontekst (10 stp/ECTS)

Emnekode:	RLE2001
Emnenavn:	Islam i kontekst
Emnenavn nynorsk:	Islam i kontekst
Emnenavn engelsk:	Islam in Context
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000
Status:	Obligatorisk emne
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Undervisningssted:	Oslo
Emneansvarlig:	Førstemanuensis Frank-Ole Thoresen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	RLE1004 eller tilsvarende
Studiepoengreduksjon:	8 stp mot RLE2001
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemidler ved eksamen	Liste B
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for hovedtrekkene i shiaislam, med vekt på teologi, historie, praksis og organisasjon
- gjøre rede for ulike bevegelser innen sunniislam, med særlig vekt på sufisme, folkeislam, islamisme og reformislam
- gjøre rede for grunnleggende teologiske skillelinjer mellom de aktuelle bevegelsene
- gjøre rede for hovedtrekkene i sufismen, med særlig vekt på sufismens teologi, historie, praksis, og organisasjon
- gjøre rede for sufismens historie og aktuelle innflytelse i enten Øst-Afrika, Sentral-Asia eller Norge
- gjøre rede for grunnleggende forskjeller mellom verdensbilder slik de kommer til uttrykk i folkelig islam og normativ islam
- gjøre rede for ulike former for utbredt religiøs praksis i folkelig islam
- gjøre rede for hovedtrekk ved islamismen, med særlig vekt på dens teologi, historiske fremvekst og samtidige innflytelse

- gjøre rede for islamismens historie, forankring og organisasjon i enten Øst-Afrika, Sentral-Asia eller Europa
- gjøre rede for hovedtrekkene ved moderne reformislam, med særlig vekt på teologi, historie og utbredelse
- gjøre rede for hovedtrekk ved muslimsk tro og praksis i enten Øst-Afrika, Sentral-Asia eller Norge

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studentene kunne:

- finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff om ulike bevegelser innen sunniislam (sufisme, folkeislam, islamisme og reformislam), og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling
- finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff om islam i enten Øst-Afrika, Sentral-Asia eller Norge, og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling
- finne, vurdere og henviser til informasjon og fagstoff om shiaislam, og fremstille dette slik at det belyser en problemstilling
- beherske relevante faglige verktøy, teknikker og arbeidsformer
- planlegge og gjennomføre undervisning i emneområdet

Emnets innhold:

Emnet bygger på grunnleggende kjennskap til islam som gis i emnet RLE1004

Verdensreligionene, og gir foruten en innføring i shiaislam, en dypere innføring i noen sentrale bevegelser og uttrykksformer innen kontemporær sunniislam (sufisme, folkeislam, islamisme og reformislam). De ulike bevegelsene skal studeres ut fra et historisk perspektiv og deres aktuelle tros- og adferdsformer. Videre gir emnet en innføring i hvordan slike bevegelser er forankret og kommer til uttrykk i en gitt kontekst.

Organisering og undervisning:

Emnet har til sammen 40 undervisningstimer. Undervisningen vil hovedsakelig bestå av forelesninger og ekskursjoner.

Vurdering og eksamen:

Alternative vurderingsformer:

Et av følgende arbeidskrav må gjennomføres:

A. Proessorientert vurderingsform:

Skrive en oppgave over oppgitt tema. Oppgaven skal være på 4000 ord eksklusiv forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. For å få adgang til å levere den ferdige oppgaven til vurdering, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).

2. Levere inn utkast til oppgave på Canvas innen oppgitt frist for tilbakemelding fra faglærer. Oppgaveutkastet skal oppfylle krav etter gjeldende regler (se dokumentet, *Krav til oppgaveutkast ved prosessorientert vurderingsform*).

Kandidater som har meldt seg opp til prosessorientert vurderingsform, men som ikke oppfyller arbeidskravene, vil få anledning til å gå opp til klausureksamen.

B. Klausureksamen som vurderingsform:

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av enten den skriftlige oppgaven eller klausureksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Esposito, John L. (2010): *The Future of Islam*. Oxford: Oxford University Press, ss. 88-155.

Musk, Bill (2003): *The Unseen Face of Islam. Sharing the Gospel with Ordinary Muslims at Street Level*. Eastbourne: Monarch Publications, ss. 18-216.

Rasch, Bjørn Erik (red.) (2005): *Islamistisk terrorisme*. Oslo: Abstrakt forlag, ss. 20-67, ~~103-121~~, 197-216, 239-270.

Roald, Anne S. (2004): *Islam*. Oslo: Pax Forlag, ss. 189-207.

Sedgwick, Mark J. (2005): *Sufism: The Essentials*. Cairo: The American University in Cairo Press, ss. 5-110.

Utvik, Bjørn O. (2011): *Islamismen*. Oslo: Unipub, ss. 41-75.

Vogt, Kari (2012): *Husets folk. Shia-islam i det 21. århundre*. Oslo: Cappelen Damm AS, ss. 7-136

Enten:

Alt. 1 Øst-Afrika

Chande, Abdin (2000): "Radicalism and Reform in East Africa" i *The History of Islam in Africa*, Levtzion N. & Randall L. Powels (red.), Athens: Ohio University Press, ss. 349-365.

Kapteijns, Lidwien (2000): "Ethiopia ant the Horn of Africa" i *The History of Islam in Africa*, Levtzion N. & Randall L. Powels (red.), Athens: Ohio University Press, ss. 227-245.

Lewis, Ioan M. (1998): "Sacred and Profane in Somali Society" i *Saints and Somalis: Popular Islam in a Clan-Based Society*, Lawrenceville: The Red Sea Press, ss. 59-71.

Marchal, Roland (2009): "A tentative assessment of the Somali Harakat Al-Shabaab", *Journal of Eastern African Studies*, Volume 3, Issue 3, ss. 381 – 404.

Pouwels, Randall L. (2000): "The East African Coast, c. 780 to 1900 C.E." i *The History of Islam in Africa*, Levtzion N. & Randall L. Powels (red.), Athens: Ohio University Press, ss. 251- 266.

Rosander, Eva E. (1997): "Introduction: The Islamization of 'Tradition' and 'Modernity'" i *African Islam and Islam in Africa: Encounters between Sufis and Islamists*, Rosander E. and Westerlund D. (red.), London: Hurst & Company, ss.1-27.

Sperling, David C (2000): "The Coastal Hinterland and Interior of East Africa" i *The History of Islam in Africa*, Levtzion N. & Randall L. Powels (red.), Athens: Ohio University Press, ss. 273-297.

Vikør, Knut S. (2000): "Sufi Brotherhoods in Africa" i *The History of Islam in Africa*, Levtzion N. & Randall L. Powels (red.), Athens: Ohio University Press, ss. 441-468.

Westerlund, D. (1997). Reaction and action. i *African Islam and Islam in Africa: Encounters between Sufis and Islamists*, Rosander E. and Westerlund D. (red.), London: Hurst & Company, ss. 308-333.

Eller:

Alt. 2 Norge/Europa

Vogt, Kari (2008): *Islam på norsk. Moskeer og islamske organisasjoner i Norge*. Oslo: J.W. Cappelens forlag.

Precht, Tomas (2007): "Home grown terrorism and islamist radicalisation in Europe: From conversion to terrorism", Research report funded by the Danish Ministry of Justice, ss. 18-70. <http://www.scribd.com/doc/15782572/Home-Grown-Terrorism-and-Islamist-Radical-is-at-Ion-in-Europe-An-Assessment-of-Influencing-Factors>

Justis- og beredskapsdepartementet (2014): «Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme», ss. 1-30. <https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/Handlingsplan-mot-radikaliserings-og-voldelig-ekstremisme/id762413/>

Eller:

Alt. 3 Sentral-Asia

Paksoy, H.B (1998): "Nationality or Religion? Views of Central Asian Islam" i *International Journal of Central Asian Studies*, Volume 3, ss. 1-34.

Rashid, Ahmed (2002): *Jihad: The Rise of Militant Islam in Central Asia*. New Haven & London: Yale University Press, ss. 1-56, 208-245.

Sultanova, Razia (2011): *From Shamanism to Sufism. Women, Islam and Culture in Central Asia*. London: I.B. Tauris and Co. Ltd., ss.1-70

11.5 Emner fra PT-bachelor

Flere av emnene fra Bachelor i praktisk teologi kan tas som valgemner i Bachelor i teologi og misjon.

PT1001 Introduksjon til praktisk teologi (10 stp./ECTS)

Emnekode:	PT1001
Emnenavn:	Introduksjon til praktisk teologi
Emnenavn nynorsk:	Introduksjon til praktisk teologi
Emnenavn engelsk:	Introducing Practical Theology
Studiepoeng:	10
Nivå:	1000
Status:	Obligatorisk emne
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Undervisningssted:	Oslo
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Robert Lilleaasen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Studiepoengreduksjon:	10 stp. mot BMM1004.
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Hjelpemiddelliste ved eksamen	Ingen hjelpemidler
Gjelder fra:	1. august 2019

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for den praktiske teologis ulike oppgaver og forholdet mellom disse.
- gjøre rede for kirkens vesen og oppgaver.
- gjøre rede for sentrale element i gudstjenesten.
- gjøre rede for diakoniens bibelske begrunnelse og plass i kirkens oppdrag.

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- identifisere sentrale problemstillinger i praktisk teologi.
- gjøre rede for praktisk teologi som akademisk fag og forskningsdisiplin.
- gjøre rede for relasjonen mellom akademisk teologi og kirkens praksiser.
- identifisere sentrale ekklesiologiske problemstillinger.
- foreta begrunnede valg av mål, innhold og strategier for menighetsutvikling.
- forberede og gjennomføre en gudstjeneste.
- planlegge og gjennomføre ulike typer diakonale tiltak.

Emnets innhold:

Emnet gir en grunnleggende innføring i Praktisk teologi, og disiplinens sentrale problemstillinger og oppgaver. Introduksjonen tar særlig sikte på å presentere relasjonen mellom kirkens praksiser og teologi som akademisk disiplin. I forlengelsen av dette består emnet av en innføring i ekklesiologi og en videre introduksjon av gudstjeneste og diakoni.

Innføringen i Ekklesiologi gir studenten en grunnleggende innføring i kirkens vesen, og kirkens oppgaver. I tilknytning til dette blir studenten introdusert for to av kirkens sentrale praksiser; gudstjeneste og diakoni. Delelmene har en grunnleggende forståelse av kirken som sendt til verden, og et praktisk sikte.

Delelementet Gudstjeneste gir studenten en grunnleggende innføring i gudstjenestens tradisjon og historie. Emnet skal hjelpe studenten til å utforme gudstjeneste i sin lokale kontekst.

Delelementet Diakoni gir studenten en grunnleggende innføring i diakoniens bibelske begrunnelse, dets egenart og plass i kirkens oppdrag og ulike diakonale utfordringer i dag.

Emnet i sin helhet har et luthersk utgangspunkt og en tverrkirkelig/økumenisk tilnærming.

Organisering og arbeidsmåter:

Undervisningen består av totalt 48 undervisningstimer og består hovedsakelig av forelesninger. Studentene skal være til stede ved to gudstjenester i løpet av gjennomføringen av emnet og skrive et refleksjonsnotat basert på dette, etter den malen høgskolen legger. Studenten skal være til stede ved en diakonal praksis i løpet av gjennomføringen av emnet og skrive et refleksjonsnotat basert på dette, etter den malen høgskolen legger.

Vurdering og eksamen:

Arbeidskrav:

For å få adgang til å gå opp til eksamen, må følgende arbeidskrav være godkjent.

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 %.
2. Delta ved to (2) gudstjenester og få godkjent et refleksjonsnotat basert på disse. Refleksjonsnotatet skrives etter malen høgskolen legger.
3. Delta som observatør ved én (1) diakonal praksis og få godkjent et refleksjonsnotat basert på dette. Refleksjonsnotatet skrives etter malen høgskolen legger.

Sluttvurdering

En femtimers skoleeksamen.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av eksamen. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Hegstad, Harald (2009): *Den virkelige kirke. Bidrag til ekklesiologien*. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag, ss. 9-198.

Kjær Nielsen, Helge (1994): *Han elskede os først. Om den bibelske begrunnelse for diakoni*. Århus: Aarhus Universitetsforlag, ss. 7-201.

Schmit Clayton J. (2009): *Sent and Gathered: A Worship Manual for the Missional Church*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, ss. 11-193.

Ward, Pete (2017): *Introducing Practical Theology*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, ss. 1-177.

PT2004 Gudstjeneste- og menighetsledelse med praksis (10 stp./ECTS)

Emnekode:	PT2004
Emnenavn:	Gudstjeneste- og menighetsledelse med praksis
Emnenavn nynorsk:	Gudsteneste- og kyrkjelydsleiing med praksis
Emnenavn engelsk:	Worship and Church Ministry with Practical Training.
Studiepoeng:	10
Nivå:	2000 (fordypningsnivå)
Undervisningssemester:	Vårsemesteret
Undervisningssted:	Oslo
Emneansvarlig:	Førsteamanuensis Robert Lilleaasen
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp. mot PT201 10 stp. mot TM1504 10 stp. mot BMM2001
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Krav om politiattest:	Emnet har krav om politiattest. Se pkt. 2.3/2.4
Gjelder fra:	1. august 2013

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- gjøre rede for ekklesiologiske tema som kirkens vesen og oppdrag.
- gjøre rede for sentrale elementer i en pastoralidentitet og hva som særpreger ledelse i et menighetsfellesskap, deriblant konflikthåndtering, og ledelse av frivillige.
- gjøre rede for sentrale element i gudstjenesten som dens bakgrunn og oppbygging, kirkeåret og sentrale kirkelige handlinger, hymnologi, og sang og musikk i gudstjenesten.

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- anvende de oppnådde kunnskaper til å forholde seg til og diskutere problemstillinger knyttet til kirkens vesen og oppdrag.
- forholde seg til og diskutere problemstillinger knyttet til menighetsledelse, konflikthåndtering og ledelse av frivillige.
- foreta begrunnende valg av mål, innhold og strategier for menighetsledelse.
- ivareta administrative og kirkelige oppgaver i en kristen forsamling/menighet

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i sentrale temaer knyttet til menighetsbygging og menighetsliv og videre en veiledet menighetspraksis over fire uker. Ekklesiologien vil først og fremst la læren om kirken komme til praktisk anvendelse med sikte på menighetsbygging. Den gir også grunnleggende kirkekunnskap.

Pastoralteologien gir en grunnleggende innføring i ulike menighetstjenesters innhold og egenart (selvforståelse, forståelsen av preste-/pastortjenesten i forhold til andre tjenester, ordinasjon og innvielse, og forholdet til de øvrige medarbeidere i forsamling/menighet). En vil også ta opp en menighetstjeners indre liv, d.e. kall, utrustning, bønn- og andaktsliv.

Liturgikken gir en grunnleggende innføring i kirkens kalender og gudstjenestes ordning. Andre ritualer og møteformer, slik vi møter det i kirke og bedehus i Norge og utlandet, vil også bli behandlet. Komponenten vil gi hjelp til å utvikle kreativitet og vurderingsevner rundt kristne ritualers form og funksjon i ulike kristne kontekster.

Emnets andre del er forberedelse til og gjennomføring av en fire ukers praksisperiode hvor studenten skal reflektere over problemstillinger han/hun møter og under veiledning gjøre erfaringer med å delta i og ta ansvar for ulike virksomhetsgreiner innen en forsamling/menighet, og sette seg inn i hvordan samarbeidet mellom ansatte innbyrdes og mellom ansatte og frivillige er lagt opp og hvilke utfordringer en møter.

Emnet i sin helhet har et luthersk utgangspunkt og en tverrkirkelig/økumenisk tilnærming.

Organisering og arbeidsmåter:

Det gis 20 undervisningstimer knyttet til ekklesiologiske og pastorale temaer. Denne undervisningen vil hovedsakelig bestå av forelesninger og samtaler. Videre skal studentene gjennomføre en fireukers veiledet praksis i en menighet som høgskolen har samarbeidsavtale med. Retningslinjer for gjennomføringen av menighetspraksis er nedfelt i en egen praksismanual for Fjellhaug Internasjonale Høgskole.

Vurdering og eksamen:

Skrive en oppgave på 4000 ord, eksklusive forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste. Oppgaven skal være med utgangspunkt i pensumlitteraturen og relatere seg til den gjennomførte praksisperioden. Oppgaven vurderes til bestått/ikke bestått.

For å bestå emnet, må følgende arbeidskrav være godkjent:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3). *
2. Utarbeide en individuell læringskontrakt og undertegne kontrakt for gjennomføring av praksis.
3. Gjennomføre en fireukers praksisperiode under veiledning og i samsvar med de forutsetninger som er anført i praksismanualen.

*Dersom det ikke melder seg nok studenter til at det kan gjennomføres undervisning i emnet, kan frammøtekravet erstattes av følgende:

- a) Studenten leverer inn og får godkjent fire papers a 500 ord til faglærer i løpet av semesteret. Emnets tre delkomponenter (eklesiologi, pastoralteologi og liturgikk) må være dekket av de innleverte papers.

b) Studenten møter til tre timers (én time er 45 minutter) veiledning fra faglærer.

Endelig vurdering skjer på grunnlag av den skriftlige oppgaven og emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Dulles, Avery Cardinal (2002): *Models of the Church*. New York: Doubleday, s.1-217.

Holter, Stig Wernø (2008): *Kom tilbe med fryd*. Oslo: Solum Forlag AS, s.11-96; 125-183; 243-268.

Pritchard, John (2007): *The Life and Work of a Priest*. London: SPCK, s.1-160.

Skjevesland, Olav (1998): *Morgendagens Menighet*. Oslo: Verbum, s.22-48.

Stoltenberg, Sverre (2011): *Når fellesskapet belastes. Om medarbeiderkonflikter i menighet & forsamling*. Oslo: Luther Forlag AS, s.9-194.

PT1502 Diakoni og sjelesorg (10 stp./ECTS)

Emnekode:	PT1502
Emnenavn:	Diakoni og sjelesorg
Emnenavn nynorsk:	Diakoni og sjelesorg
Emnenavn engelsk:	Diakonia and Counseling
Studiepoeng:	10
Nivå:	1500 (obligatorisk)
Undervisningssemester:	Høstsemesteret
Emneansvarlig:	Høgskolelektor Sven Morten Kjølleberg
Obligatoriske forkunnskaper:	Ingen
Anbefalte forkunnskaper:	Ingen
Tilbys som enkeltemne:	Ja
Studiepoengreduksjon:	5 stp. mot PT202 5 stp. mot PT205 10 stp. mot TM1506
Hjelpemiddeliste ved eksamen:	N/A
Gjelder fra:	1. august 2018

Læringsmål:

Kunnskap

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- redegjøre for sjelesorgens og diakoniens begrunnelse og særlige egenart.
- drøfte sentrale aspekter ved sjelesorgsamtaler i møte med mennesker i ulike livsfaser.
- gjøre rede for spesielle utfordringer knyttet til utformingen av identitet og selvbylde.
- identifisere ulike diakonale utfordringer i dag.
- vurdere og drøfte ulike konkrete tiltak av diakonal art.

Ferdigheter

Etter gjennomført emne skal studenten kunne:

- identifisere sentrale sjelesørgeriske problemstillinger på et teoretisk grunnlag.
- reflektere over personlig identitetsdannelse og troshistorie.
- kunne planlegge og gjennomføre ulike typer diakonale tiltak.

Emnets innhold:

Emnet gir en innføring i sjelesorgens og diakoniens egenart som en sentral kirkelig funksjon. Den relasjonsbyggende komponent i sjelesorgsamtalet vil bli vektlagt sammen med kunnskap og metodiske elementer hentet fra psykologi, sosiologi og pedagogikk. Et sentralt tema vil være hvordan man i sjelesorgen best kan møte mennesker som er i spesielle og utfordrende situasjoner.

I andre del av emnet legges det opp til undervisning knyttet til ressursdokumentene for diakoni i NLM og Den norske kirke og til en drøfting av ulike måter å tenke diakoniens rolle på. En viktig del av arbeidet i emnet skjer gjennom at studentene utfører et feltarbeid med observasjon og intervju, og på den måten få et nærmere innblikk og refleksjon rundt et konkret diakonalt prosjekt.

Organisering og arbeidsmåter:

Emnet har til sammen 32 undervisningstimer, hvorav 20 undervisningstimer i sjelesorg og 12 timer i diakoni. Som en del av arbeidet i sjelesorg, skal studentene delta i troshistoriegrupper som har til hensikt å gi studentene evne til å arbeide med egen troshistorie som grunnlag for å etablere en sjelesørgerisk og diakonal identitet.

I diakonien skal studentene gjennomføre et feltarbeid i et konkret diakonalt prosjekt. Studenten skal både gjennomføre observasjon av arbeidet og intervju med sentral leder/ansatt i prosjektet. På bakgrunn av feltarbeidet skal studenten skrive et refleksjonsnotat som viser til kilder, intervju og aktuelt pensumstoff.

Vurdering og eksamen:

Avsluttende vurdering i emnet er basert på følgende arbeidskrav:

Sjelesorg:

1. Delta på den obligatoriske undervisningen. Fraværet skal ikke overstige 30 % (jf. kapittel 5.3).
2. Delta i troshistoriegrupper.
3. Skrive et notat på 2500 ord med drøfting av en konkret sjelesørgerisk case.

Diakoni:

4. Delta i seks timer observasjonspraksis av et konkret diakonalt prosjekt.
5. Avtale, utarbeide spørsmål og gjennomføre intervju med sentral leder/ansatt i det valgte diakonale prosjektet.
6. Skrive et refleksjonsnotat på 3000 ord på bakgrunn av intervju og egne undersøkelser og vise til kilder, intervju og ha referanse til pensumstoff i diakoni.

Endelig vurdering i emnet skjer på grunnlag av de to skriftlige notatene og de to teller like mye i utregningen av karakter. Ved karakterfastsettelse benyttes en gradert karakterskala fra A til F, der E er laveste ståkarakter.

Fravær fra undervisning utover fraværsgrensen kan, dersom fraværsgrunn godkjennes etter *Fraværsreglement for Fjellhaug Internasjonale Høgskole*, oppveies ved gjennomføring av andre arbeidsoppgaver. Søknader om gyldig fravær sendes til Studiesjef.

Pensumlitteratur:

For studenter ved norsk avdeling: Deler av pensum er tilgjengelig i kompendium i Canvas. Det er merket med *.

Sjelesorg:

Bergem, Anders (2008): «Som epler av gull...» *En bok om kristen sjelesorg. Bind I. Sjelesorgens prinsipielle grunnlag og egenart*. Oslo: Kolofon forlag, ss. 24-36, 67-115 og 139-179.

Bergem, Anders (2011): «Som epler av gull...» *En bok om kristen sjelesorg. Bind II. Kunsten å utøve sjelesorg*. Oslo: Kolofon forlag, ss. 11-180.

Engedal, Leif Gunnar (1996): «Den andres ansikt. Refleksjoner om sammenhengen mellom kristen tro og personlig identitet.» i: *Prismet 3/1996*, ss. 114-122.

Hagesæther, O. og Steinholt, Ola (1997): *Sjelesorg og homofili. Betenkning. Betenkning til Bispemøtet høsten 1997*. Oslo: Kirkens Informasjonstjeneste, ss. 5-39.

Okkenhaug, Berit (2009): *Når jeg skjuler mitt ansikt. Perspektiver på skam*. Oslo: Verbum forlag, ss. 13-40, 109-143.

Sjaastad, Egil (2005): «Synd og skam. Forkynnelse og sjelesorg i møte med postmodernismen.» i: *Tidsskrift for sjelesorg nr. 5/2005*, ss.182-195.

Diakoni:

Bergem, Anders (2008): «Som epler av gull...» *En bok om kristen sjelesorg. Bind I. Sjelesorgens prinsipielle grunnlag og egenart.* Oslo: Kolofon forlag. ss. 117-138. (19 s.)

Dietrich, S. et al. (2014). *Diakonia as Christian Social Practice.* Eugene: Regnum Books International. ss.

13-120, 139-167, 187-243. (194 s.)

Kirkerådet (2007): *Plan for diakoni i Den norske kirke.* (35 s.). Kan lastes ned fra hjemmesiden:

<http://kirken.no/?event=doLink&famID=18778>.

NLM (2015): Tro virksom i kjærlighet. Prinsippdokument om diakoni for NLM. (20 s.). Kan lastes ned fra

hjemmesiden: <https://nlm.no/ressursbank/dokumenter/grunnregler-og-strategidokumenter/>.

Nordstokke, Kjell (red.) (2010): *Diakoni i kontekst: forvandling, forsoning, myndiggjøring.* LVF, Geneve/Oslo (90 s.)

Sahlberg, Carl-Erik (2012): «Diakonins historia – en översikt,» i *Ingång 1/12.* Uppsala: Johannelunds teologiska skriftserie. (40 s.)